

ACC. NR. *2254*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *SKÅNE*

Upptecknat av: *Kurt Frankman*

Härad: *FROSTA*

Adress:

Socken: *HÖGSEÖD*

Berättat av: *Nils Moberg² Visbok*

Uppteckningsår: *1929*

Född år i *Högseröd*

Uppteckningen rör *REGISTER Sid. 1*

Skriv endast på denna sida!

2254

128 sidor.

Visor.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Avskrift av Nils Mobergs visbok,
daterad Högseröd 1903.

Av Kurt Frankman.

1929

Register.

I:a

I:a 5 "Jungfrun hon går på högan berg..."

I:c 7 "Raskaste flicka törs jag dig fråga..."

" 8 "Jag skrev ett brev hem till min vän..."

" 9 "I Norrlands kalla byggder har härskat sorg och nöd..."

" 11 "I ungdomens dagar kag satte så hult..."

" 13 "Det var en gång, jag hade mig en vän..."

" 14 "Alla vackra flickor vilja rysligt gärna gifta sig..."

" 16 "Hon satt på klippan av den öde stranden..."

" 20 "Där satt två kämpar en sommarkväll..."

" 28 "Och riddaren red genom grönskande lund..."

" 30 "Nu skall till marknads jag gladelig marschera..."

" 33 "Det var en torsdagsafton..."

" 35 "I Jylland där levde en flicka så ung..."

" 39 "På blomsterklädd kulle satt Hjalmar och kvad..."

" 45 "Uti en mörk och dyster cell..."

" 47 "Med sorgsen ton jag sjunga vill..."

" 54 "Jag står i tusen tankar..."

I: c 54 "Alla gossar vilja sig gifta..."

" 56 "Farväl, den bittra stund är inne..."

" 57 "Nu är vintern borta, därför är min glädje stor..."

" 59 "Gossar och flickor kommen med fröjd..."

" 61 "Bland vårens, de sköna, de rika lundar satt..."

" 64 "Så bistert kall leker nordanvinden..."

" 66 "När som solen den går neder över Sandhammar skär..."

" 67 "En gladelig visa jag vill för er sjunga..."

" 68 "O, jag minns såväl min ungdoms glada dagar..."

" 70 "Min kära Lotta, mitt hjärtas tärna..."

" 71 "Till Östersjövikén jag följde min vän..."

" 72 "Hejsan och hoppsan, nu är det tid att svänga..."

" 74 "Jag glatt och lustigt knogar vid min lilla hyvelbänk..."

" 75 "Nu i varje stad det blivit luft i luckan..."

" 77 "Vem kunde tro en ogärningsman..."

" 81 "Ja, syskon äro vi bägge av hjärta och själ..."

" 83 "På sätt och vis jag håller av Ketharina..."

I:c 85 "Stina lilla snärta, hade skänkt sitt hjärta..."

" 86 "Där gingo två flickor åt roselund..."

" 88 "Jag gick mig ut en afton att spatsera..."

" 89 "Jag ägt en vän i världen, som jag har hållit kär..."

" 90 "Si, här i världen har jag ej länge varit..."

" 91 "I åren adertonhundra, ja, det var nittiotre..."

" 93 "När natten kommer och bjuder vila..."

" 97 "Vid Strandsberg där ligger ett skepp..."

" 98 "Med sorgeton jag sjunger och tårar rinna ned..."

" 99 "Nu julen den nalkas och jag skulle köpa..."

" 100 "En fest de ställde till med prakt och glans..."

" 101 "I låga ryttartorpet vid höga Hunneberg..."

" 105 "Uti vår lilla stuga där vi en gång skall bo..."

" 106 "Farväl, minälskade, timman skrider..."

" 107 "På Stockholms redd vid skeppsbron..."

" 113 "Sin lätta mantel breder aftonstunden..."

" 115 "I Stralsborg där bodde en adelsman så rik..."

" 118 "Ett brev som jag för sista gång..."

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4.

I:c/120" Dalman, han har lovat att ta mig till fru..?"

" 121 "Jag är en glad och livad fyr..."

" 123 "Knappt till gömda minnen Norlunds brott fått gå..."

" 127 "En visa jag uppskriva vill..."

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Folkvisa.

"Sungfrun, hon går på högan berg, hon skådar i djupan dal..."

56

Jungfrun, hon gångar på högan berg, skådar i djupan dal,
där fick hon se ett gängande skepp,
där fick hon se ett gängande skepp,
som fullt med grevar var.

Den allra yngste greven, som uppå skeppet var,
den ville hon sig trolova med,
den ville hon sig trolova med,
så unger som han var.

Nu skall jag litet bortresa, jag vill åter komma igen,
så tog hon sig en annan vän,
så tog hon sig en annan vän,
som hon tillförne haft till vän.

När tre år, de voro förgångna, kom ungersven igen,
så red han till hennes faders gård,
så red han till hennes faders gård,
för att få se sin vän.

Nu har du varit för länge, idag står din käraste brud,
och vem du nu skall få till vän,
och vem du nu skall få till vän,
vet Gud i himmelen.

Ungersven sadlade sin gångare grå, och red till brudsalen in,
se'n trädde han då i brudsalen in,
se'n trädde han då i brudsalen in,
för att få se sin brud.

Ungersven gick sen åt brudsalen in, tog jungfrun i snövit hand,
så sakta som de dansade,
så sakta som de dansade,
så bleknade hon och föll på kind.

"Si, varför är du nu så bleker, som fordom var så röd?"
-"Där har en annan narrat mig,
där har en annan narrat mig,
och sagt, att du var död."

Ungersven gångar sig åt kammaren in, drog dörren i lås efter sig
sen drog han upp sitt blanka svärd,
sen drog han upp sitt blanka svärd,
och stack det i sitt liv.

När blodet begynte att rinna, som stridiga strömmar små,
så log han upp sin kammaredörr,
så log han upp sin kammaredörr,
lät kärasten se på.

Nu ser ni, flickor alla, hur sorgeligt det är,
att ha två tungor i en mun,
att ha två tungor i en mun,
att ha två gossar kär.

Vill prästen han begrava, betala jag väl skall,
men om han mister kappan sin,
men om han mister kappan sin,
det råder jag ej för.

Raskaste flicka, törs jag dig fråga...

Raskaste flicka, törs jag dig fråga,
haver jag gjort dig något emot,
säg mig orsaken, varför du svarte,
mig med så sturska ord,
eller säg mig, varför du har blivit så sky,
liksom du ville bort ifrån mig fly.
Jag haver längtat efter dig,
frängtat långt före denna tid.

Kläder och föda intill min döda,
det hoppas jag att Guds hjälp få,
det är en gåva, Gud har oss lovat,
den bör vi tänka på.
Och när som vi skola från jorden bortgå,
allt detta måste efter oss stå,
rikedom förakta, bör man ej betrakta,
den som vill himlen nå.

Det som är skrivit, det måste bliva,
liksom en pil i hjärtat på dig,
när du betänker, falskheten kränker,
som du har gjort mot mig,
ja, du har tagit både hjärta och själ,
talat för mig och lovat så väl,
men nu har ditt hjärta blivit så förstockat,
så att det talar falskt.

Visan jag slutar, hjärtat det suckar,
blott för att jag har mistat min vän,
men om hon ville sig nu omvända,
och bliva min igen,
så skulle hjärtat bliva så glatt,
så att ingenting i världen skiljer oss åt,
förr än Gud behagar, sluta våra dagar,
tager oss till himlen opp.

Jag skrev ett brev hem till min vän...

Jag skrev ett brev hem till min vän,
men jag har ej fått svar igen,
jag tror att hon har övergivit mig,
jag tror hon har sig en annan kär.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Men om jag säkert visste det,
då blev mitt hjärta åter lätt,
då skulle jag sjunga ännu en gång
en liten vacker avskedssång.

Vi hissa våra segel opp,
vi hissa den uti högan topp,
sen segla vi uti Herrans namn
hem till det sköna Köpenhamn.

Men när jag kom den vägen fram
fick jag ett brev uti min hand.
Det var beseglat med svart blod
och jag bröt brevet med stor hast.

Nu har jag fått stor sorg och nöd,
nu är min allrakäraste död,
den ena hon har övergivit mig,
den andra, Gud, hon ligger lik.

Nu står jag ensam med min stav
allt vid min allrakärastes grav,
nu vill jag alls ingen käraste ha
för jag är bliven svag därav.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"I Norrlands kalla bygder har härskat sorg och nöd..."

9,10

I Norrlands kalla byggder har härskat sorg och nöd,
ty där så sorgligt har man måst sakna dagligt bröd.
Till kreaturen har man på foder lidit brist,
ty genom köld och nöd har man skörden totalt mist.

Att frysa och att svälta är fattigmannens lott,
då det finns tusen andra, som har det varmt och gott.
Då är det tid att hjälpa, att lindra sorg och nöd,
att förebygga hunger, förtvivlan, svält och död.

Där står det för den rike, som oavvislig plikt,
att hjälpa de nödställda och varmt och innerligt
i spetsen gå och härmed ett föredöme bli,
och ge med givmilt hjärta tills nöden är förbi.

Försök att hungra själv, du som inte fattas mat,
som spisar läckerheter, kanske från silverfat,
sätt du i sådan ställning dig en gång riktigt in,
så får för hjälpsamhet, du ett emottagligt sinn'.

När nöden är som störst, är dock hjälpen alltid när,
man kan ur själ och hjärta utropa glättigt här,
ty ifrån Skåne kom det så mild en sunnanfläkt,
som uti nödens boning en glad förhoppning väckt.

En man med ömsint hjärta för sina likars nöd,
uti ett upprop sade, vad plikt och känsla bjöd.
Om en insamling sättes i gång med energi,
helt säkert resultatet storartat och skall bli.

Och att det finnes hjärtan, som klappa för allt gott,
det har man säkerligen till dato och förstått,
ty nu det blev en tävlan, vars make man ej sett,
och alla ville giva som förut inte gett.

Och tusen vagnslaster mot Norrland snart sågs gå,
med svenska färger prydde, den gula och den blå,
och inte har man skådat mer härlig en anblick,
än när en sådan sändning mot Norrlands byggder gick.

Det svenska folkets storhet, som ej förnekas här,
det aldrig skytt strapatser och mödor och besvär.
Med stolthet kan man säga, när nöden klappar på,
den svenska hjälpsamheten vill alltid redo stå.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"I ungdomens dagar jag satte så hult..."

11/12

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

I ungdomens dagar jag satte så hult
min tro till en gosse så skön.
Men hans unga hjärta utav falskhet var fullt.
Av Gud får han en gång sin lön.

Vid sjutton års ålder jag förskjuten blev
av vännen, jag hållit så kär.
Jag tänkte ju då, att skriva ett brev,
men tårarna hindra mig jämt.

En brinnande kärlek där tändes i mig,
som ännu i hjärtat finns kvar,
men fast än jag är övergiven av dig,
en vän uti himlen jag har.

Jag längtar till honom och måtte han snart,
mig taga från jordens grus,
ty den glädje, som jag här i världen har haft,
den är släckt likt ett slocknande ljus.

Nu finnes på jorden ej mera för mig,
ej någon, som skänker mig tröst,
enär du hade mod att glömma bort mig,
si, då brast utav ångest mitt bröst.

Nu slutar jag skriva, jag kan icke mer,
ty kanske jag gör dig besvär.
På resa du möjligen stadder väl är,
till vännen du håller så kär.

Jag själv utav hjärtat har sagt dessa ord,
som här uppå papparet står,
Ja, du var mitt hjärta, du var all min själ,
jag aldrig dig bortglömma kan.

Det var en gång, jag hade mig en vän...

Det var en gång jag hade mig en vän,
den höll jag kär näst Gud i himmelen,
jag reste bort för några månaders tid,
och kom igen, det var vid juletid.

Det första, som jag tänkte göra då,
det var att till den lilla vännen gå,
för att få trycka hennes röda kind,
den som så ofta vilat intill min.

Jag hälsade i "Godafton, min Kristin,
här har du åter lilla vännen din,
Men vad är det för barn du har hos dig,"
-"O, Gustaf, du kan ej förlåta mig."

Hon svarar ej hon genast föll i gråt;
"O, Gustaf, vi måste nu skiljas åt,
ty jag har varit otrogen emot dig,
o, Gustaf, du kan ej förlåta mig."

Vart skall man sig en trogen vän nu få,
till vilken man om aftonen kan gå,
till vilken man kan sätta kärlek till,
och emot mig uppriktig vara vill.

Vill någon veta, vem visan diktat har,
så haver det en yngling, rask och glad,
ja, den är diktad av en ung sjöman,
som lidit skeppsbrott uti sin flickas famn.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Alla vackra flickor vilja rysligt gärna gifta sig..."

14.15

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

14

Alla vackra flickor vilja rysligt gärna gifta sig,
det tråkigt är att ensam vandra uppå livets stig,
därför lilla flicka skaffa dig en öm och trogen vän,
som du kan älska och som älskar dig igen.
Uppå livets stig vill du gifta dig,
lilla flicka säg, vill du gifta dig med mig.

Riktigt söta flickor finns det nog att välja på,
med rosenröda kinder och med klara ögon blå,
Unge man, om du ett hjärta har, som klappar uti bröst,
ack, lyssna till dessevigt unga kärleksröst.
Uppå livets stig vill du gifta dig,
lilla flicka säg, vill du gifta dig med mig.

När bekymmerna ta överhand och själen ro ej har,
och blodet brusande och vilt igenom kroppen far,
vem är det som smeker då dig ömt och lugnar ditt humör,
jo, hjärtevännen det så milt och trofast gör.
Uppå livets stig vill du gifta dig,
lilla flicka säg, vill du gifta dig med mig.

När i nöjets virvel du dig en gång kastat har,
och frestelsen fortfarande med jättearm dig tar.
Vem är det min^{från}, som räddar dig då ur polypens klor,
jo, lilla vännen, som uti ditt hjärta bor.
Uppå livets stig vill du gifta dig,
lilla flicka säg, vill du gifta dig med mig.

När man trött på ungarlivslivet finner hela världen trist,
och icke vet var man skall göra av sig själv till sist,
då är det på tiden att man söker upp en trogen vän,
och friar och får ja och gifter sig med den,
Uppå livets stig vill du gifta dig,
lilla flicka säg, vill du gifta dig med mig.

Girigboken dyrkar guld men det ej mig det minsta rör,
jag tvivlar på att detta lycka alltid med sig för.
När en girigbuk sig speglar uti guldets fagra glans,
då svänger jag min flicka i en frykdalsdans.
Uppå livets stig vill du gifta dig,
lilla flicka säg, vill du gifta dig med mig.

Därför vill jag här utbringa alla vackra flickors skål,
att gifta sig bör ändå vara livets högsta mål.
Det är tomt att kärlekslös igenom hela livet gå,
när det finns flickor nog att reflektera på.
Uppå livets stig vill du gifta dig,
Lilla flicka säg, vill du gifta dig med mig.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Hon satt på klippan av den öde stranden..."

16.19

Hon satt på klippan av den öde stranden,
för henne ödslig oceanen låg,
det blida ögat skygde hon med handen,
och cavbrutet hon mot östern såg.

När stjärnorna på hennes läppar blänkte,
i österns sky hon ren på klippan satt.
Hon sågs där mången gång när sol sig sänkte,
och mången ljuv balsamisk sommarnatt.

Hon var så ung så skön, jämväl i tårar,
med ljusblå ögon och ett hår i guld,
Linea lik uti nattens korta vårar,
så blek hon var så ljuv och oskuldsfull.

Kära dotter min mig tyckes som där sutte,
en ensam fågel invid böljans blå.
Din kind är vit, det stormar hårt därute,
kom in, han kommer ju ej förr ändå.

Din luta ligger där med brustna strängar,
din myrten vissnar och din fågel dör.
Förr ljud din sång så glatt kring fält och ängar,
sjung, än du har ju mig att sjunga för.

Min dotter, satt och vinkade med handen,
förlåt jag kan ej komma, moder kär,
ty innan böljan frusit har vid stranden,
då finner du mig icke mera här.

Så där jag drömde samma natt han farit,
att jag med honom på hans skuta stod.
Storm ifrån nord den långa dagen varit,
bakom en molnvägg solen sjönk i blod.

Han slöt mig till sitt bröst och tårar smögo,
på mina kinder fastän munnen log,
där sågo vi två vita fåglar flyga,
likt andeväsen över skeppets brog.

På lätta vingar framför oss de foro,
i vida kretsar jagande varann,
jag frågte då vems dess fåglar voro,
"De äro mina böner," sade han.

De följa mig utöver vida haven,
lik goda änglar sända utav Gud,
och när jag skils från dig, rycks ner i graven,
jag sänder en av dem till dig med bud.

Att du skall veta när min tid är liden,
förlåt, min älskade, nej, gråt ej så,
fast våra öden växla här i tiden,
vi träffas nog en gång hos Gud ändå!

Han kysste mig men knappt var kyssen brunnen,
på bleka läppar förn min dröm var slut,
min dröm en morgondimma lik försvunnen,
och jag i stugan ensam som förut.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Si, därför moder, sitter jag vid stranden,
och ser åt östern, där hans skepp försvann,
ty innan bøljan frusit har vid stranden,
hans bud jag har ju eller också han.

Och vårens dag och sommaren försvunno,
och det blev höst igen bland nordens fjäll,
blodröda skyarna i österna brunno,
och brasan sprakade i spisens häll.

Och vintern kom och det blev kallt i Norden,
och källden rusar från nordöstan vind,
i vita flingor snöflög över jorden,
men vitare var ändå flickans kind.

Det blev så långt så kallt i hennes sinne,
och drömmande hon vid sin slända satt,
och låg var stugan, det blev mörkt därinne,
och hon gick ut en mörk decembernatt.

Hon satte sig bland klipporna vid stranden,
där förr hon suttit, har så många gång,
den bleka pannan stödde hon med handen,
och lyssnade till nordanvindens sång.

Var det en dröm då hon sitt öga lyfte,
en fågel kom i snövit fjäderskrud,
sitt huvud intill hennes öra tryckte,
och viskade: "Din älskling är hos Gud."

"Han väntar dig, se här, det bud jag bringar",
med dödlig fasa hon ur dvalan spratt.
En fiskmå's flög förbi med lätta vingar,
en vålnad lik uti den hemska natt.

Men bakom molnen invid himlaränden,
satt månen lyssnande vid stormens hot,
och av en svallvåg kastat upp vid stranden
ett bleknat lik, tätt invid flickans fot.

Och månen sken uppå den dödes panna,
och på dess dunkla brustna ögonpar,
men mycket blek, det blev vår kära Anna,
hon visste nog vem som den döde var.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Folkvisa.

"Där satt två kämpar en sommarkväll,..."

20,27

Där satt två kämpar en sommarkväll,
framför sin boning i nordens fjäll.
Stallbröder voro de, föga rädda,
i järn och stål beständigt klädda, fall *alala*.

Men Grimborg hette väl en av dem,
han grep om hornet med fingrar fem.
Han sade: "Jag vågar ju för min flicka
det fulla hornet uti botten dricka, fall...

Stallbroder säg mig en trofast mö,
så röd, som rosor så vit som snö.
En kungadotter så skön och fager,
och henne genast till brud jag tager", fall...

Den stallbrodern svarade då:
"Om du på friareval vill gå,
en mö jag känner så skön bland alla,
men att henne vinna lär svårt sig falla, fall...

Hon vistas uppå sin faders gård,
inom etthundrade kämpars vård.
Det kostar livet att dit sig våga,
och efter jungfrun det minsta fråga, "fall...

"Då vill jag rida strax", Grimborg skrek,
"jag lockas alltid av barnalek,
ej som små jungfrur jag går och krusar,
och kärleksyran ej mer mig rusar, "fall..."

Stallbrodern sade: "Du käre vän,
den ditåt far kommer ej igen.
Den borgens kämpar de äro vilda,
och kungens hovmän ej heller milda," fall....

- "Kära, visa mig vägen blott,
till denna konung ens hov och slott."
Ja Grimborg sade: "Ja, du skall hava
den gångarn vite, som bäst kan trava," fall...

De kämpar redo en midnattstund,
igenom borgens helga lund.
En bäck de sågo bland blomstren flöda,
det var ej vatten. men blodet röda, fall...

Staketen voro av idel järn,
mot Grimborgs styrka ett ringa värn.
Med foten golvet han sönderstötte,
och ingen väcktare honom mötte.

Till jungfruns dörr gick han ensam då,
med järnskodd handske han klappar på.
"Statt upp, min sköna, skjut ifrån regeln
på dörrn, ty annars jag bräcker spegeln. fall...

Men jungfrun svarade stolt och fräck:
"Vem är den friare djärv och käck,
med ingen ännu jag möte stämde."
Men hennes vrede ej Grimborg skrämde, fall...

På dörren lade han skuldran bred,
så lås och reglar de föllo ned,
Den stolte friaren sig intränger,
och dörren efter sig behändigt stänger. fall...

Just inte hövlig då, han var:
"Statt upp, min sköna och var snar,
det måste sig eder nu behaga,
att mina stövlar utav mig draga." fall...

På gyllne stolen han satte sig,
men jungfrun svarade utom sig:
"Dina stövlar jag ej draga tänker,
din näsvishet mig för mycket kränker." fall...

Den stolte Grimborg han skratta då,
han sprang i sängen med stövlar på,
hans stora sporrar i denna villa,
det vackra täcket nu rispar illa.

Det gick nu genast till kungen bud,
"med omakt vill Grimborg sig taga brud,
hos kungens dotter han redan vilar,
och till undsättning ej någon ilar."

Och kungen ropte i vredesmod:
"Upp kämpar, gärningen kräver blod,
i stål er kläden men passen tiden,
ty Grimborg är som en björn i striden."

De kämpar sprungo i full galopp,
och dörren ville de stöta opp.
När Grimborg hörde på dörren glänta,
han sa: "Jag kommer, men vänta, vänta!" fall...

Han kom som stormen på upprört hav,
vart kämpahuvud han högg utav,
som gräs och strå för vart hugg, han gjorde,
sen ingen mer honom bida torde, fall...

Men kort förrän det blev ljusan dag,
de föllo hundrade för hans slag,
sin stridshäst nu han till dörren ledde,
och sen till avresa sig beredde, fall...

Han tog nu jungfrun i snövit hand,
han sa: "Kom följ mig till mitt land,"
På sadelknappen han henne höjde,
och något motstånd han ej mer rörde, fall...

Men Grimborg stannade inte förr
än han kom fram för sin moders dörr.
Där stod nu modern och neg och sade:
"Välkommen hem, jag dig väntat hade, fall..."

Men säg vem är din unga brud,
som nu dig följer i dyrbar skrud,
med gyllne bälte och härligt smycke,
hon måste vinna all världens tycke, fall...

Men Grimborg svarade att han är,
en kungadotter med hjärtligt kär,

Men Grimborg svarade, att hon är,
en kungadotter mig hjärtligt kär,
med svärdet haver jag henne tagit,
och hennes väktare nederslagit, fall...

På högen loft han följt sin mö,
med henne ville han leva, dö.
Han sa till henne: "Vill du min bliva,
och hand och hjärta åt mig giva," fall...

Jungfrun svarade blygsamt då;
"Vem är som kan emot Grimborg stå,
min man, min herre, det må du vara,
för du har styrka att mig försvara," fall...

Så hölls där bröllop och dracks ur horn,
och lurar hördes från väktartorn,
det unga parat till sängs man leder,
när midnatt sig över jorden breder, fall...

Men kort förrän ifrån östansky,
den nya dagen börjar gry,
en vapenbragd över gården hördes,
av vilka sömnen för mången stördes, fall...

En stålklädd hop utav hovmän stod,
kring Grimborgs gård uti övermod,
in trängde kämpar, som hördes fråga;
"Om inte Grimborg törs ut sig våga," fall...

De slogo på dörrn med vapen och spjut,
"Är Grimborg hemma, så skall han ut,"
så ropte hela den vilda skara,
men ännu hördes det ingen svara, fall...

Men Grimborg inom en vindsglugg låg,
för spjut och pilar han ej himlen såg.
Han sa: "Jag strax ut till er skall träda,
men annorlunda vill jag mig kläda," fall...

Hans unga brud, hon var ej sen,
att draga stövlarne på hans ben.
Kring midjan spände hon svärd och bälte,
och satte hjälmen uppå sitt ställe, fall...

Sen steg han ut på trappan bred,
han högg omkring sig på kämpased,
det remnade och det hjälmar klyvdes,
de stolte hovmän ej mera yvdes, fall...

Det föllo tusende för hans svärd,
den leken blev dem helt ömkansvärd,
och ingen enda sig vågar röra,
att rida hem och budskapet föra.

Men Grimborg var ej trött ej feg,
han genast på sin stridshäst steg,
själv så han red till kungaborgen,
och bådär kungen den nya sorgen.

Så steg han in till hans majestät,
så golvet sviktade för hans fjät,
men kungens tjänare stodo bleka,
dem syntes svårt att med Grimborg leka, fall...

Men kungen sadeblott: "Svara mig,
de tappra hovmän jag sände dig,
säg var äro de alla, alla,"
-"Jo, de vila uti Valhalla, fall...

Där ligga många uppå min gård,
den leken blev dem för mycket hård,
och kungen ropte: "Jag hämnd skall taga,
och hämnden skall du ej mera draga," fall...

Och kungen med sina svenners hop,
som svärden höjde med glädjorop,
tillstänger borggår'n, dig Grimborg trängde,
och hastigt sig på sin stridshäst svängde, fall...

Hans svärd det blixtra runt omkring,
i denna hovmäns tillslutna ring,
och intet sårad och intet stungen,
han stod allena till slut med kungen, fall...

Grimborg såg ut så fruktansvärd.
Han torkar blodet utav sitt svärd.
Han sa till kungen: "Blott för din krona
och för din dotter jag vill dig skona," fall...

Kungen sade: "Du, man av järn,
tag du min dotter bliv landets värn,
är bättre jag har dig på min sida,
än för din framgång emot dig strida," fall...

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

27

Grimborg red hem han blev i frid,
och vad han gjorde det blev därvid,
och ingen fiende sig våga röra,
så länge svärdet han orkar föra, för dullandej.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Folkvisa.

"Och riddaren red genom grönskande lund..."

28,29

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Och riddaren red genom grönskande lund,
för att kärastens boning uppnå,
då varnade han uti skymningens stund,
själva skogsbruden framför sig stå.
Där stod hon nu stolter i höghet och glans,
med sitt glänsande lockiga hår,
och ögon som lyste av kärlekens makt,
och en min som förförande var.

"Var hälsad, du sköna," hon lipade ömt,
och gullhornet ölriddaren bjöd:
"Drick kärlek och när hornet du tömt,
sitt då av och träd dansen med mig,
jag bjuder dig kärlek och glödande vin,
och det åldriga skummande mjöd.
Jag bjuder dig också ett förgyllande skrin,
sitt nu av och träd dansen med mig."

Men riddaren sporrar sin gångare god,
och flyr bort med det gyllene horn,
till Ljungby det bär över heden med mod,
men av Ljungelden spärras hans väg,
då rider han in på de nyplöjda fält,
åt var fåra han korstecken gör.
Men trollen på heden, de skrika så gällt:
"Giv oss åter vårt rövade horn."

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

29

Så kom han till Ljungby till kärastens slott,
och föll ner för sin älskade vän,
berättar sin färd och hur hornet han fått,
och bedyrar sin trohet och dör.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Marknadsvisa.

"Nu skall till marknads jag gladelig marschera..."

30-32

Nu skall till marknads jag gladelig marschera,
köpa till flickan en däjelig present,
och kanske någon är villig att (pasea?)
med mig att kärlekens låga jag har tänt,
hos min lilla flicka.
min tjusande snärta, som
som jag älskar utav allt mitt hjärta.
Hon har lovat dela min sorg och min smärta.
trall...

När jag med flickan så graciöst om armen
kommer till marknaden blir det muntert liv.
Jag då i stormande glädje intill barmen
trycker min kära, älskade viv.
Sen så drar jag fram med så blygsamt att fråga;
"Lilla vän, du lindra kan min plåga,
och ge svalka åt min förtärande låga,
ack, en enda liten kyss mig giv."

-"Jaså, min vän du vill ha i marknadsgåva,
blott denna kyss, som din plåga lindra kan.
Jag skall på stående fot dig genast lova,
att du får hundra så fot du blir min man,
men det står dig fritt at försöka din lycka,
att emellanåt kanske en knycka,
om du ej kan det,
så är du en krycka."
trall....

"Älskade flicka, vad skall jag till dig köpa,
allt vad du önskar det skall du genast få.
Jag är beredvillig att för din skull löpa
till världens ände,
om du det önskar så.
Ska vi gå åstad och oss fotografera?
Vill du jag skall något gott spendera?
Skall vi som ett älskande par promenera?

Tänk om vi ett möblemang oss skulle välja,
säng soffa, stolar också ett litet bord.
Här finns så många, som sådant vilja sälja,
om man blott nämner,
till dem därom ett ord.
Sen så småningom få vi djäklar anagga,
köpa oss en vacker, utstyrd vagga.
Men kanske min hustru då börjar att dragga.
trall...

Per Kristers Emma, den däjeliga granna
står och gör konster för Jeppa Anders Per
och Ola Håkans rödhåriga Johanna
två kronor kilot för härsket smör begär.
Se på Lisa Sören
hon har köpt två stola,
och se där står nämndemannens Ola,
som får slag så fort han hör talas om kjola,
trall...

Friheten vill jag så ljudeligen prisa,
slita släpa man får varenda dag,
därför jag muntra mig med en liten visa,
så går det undan, tjo hej, med friska tag.
Och när kvällen kommer
man går till sin flamma,
som ej någon annan får anamma,
vad vi sedan prata kan göra detsamma.
trall....

Skönt är att leva de ljuvliga tider,
då man får älska uti ungdomens vår.
Kärlekens blomdoft så rikligen sig sprider,
just därav livet
sitt stora värde får.
Därför leva ungdomens fröjdfulla stunder,
något allvar ligger dock inunder,
om man än har drivit stiliga funder.
trall...

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Det var en torsdagsafton...."

33,34

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

33.

Det var en torsdagsafton...

Det var en torsdagsafton
i Januari månad,
en jägare han drucknade,
allt uti en sjö,
han var så hjärtans glader,
allting för honom lekte,
det var väl för han gick,
emot den grymmaste död.

Han gick till alpastranden
tog på sig sina skridskor
han tänkte uppå vännen sin,
att därmed komma fort,
men hände sig olyckligt,
han knappast gått en timma, förrän
förrän han låg orörlig som en sten,
och kaller som en sten.
Han låg på havsens botten,
hans såg stjärnor lysa.
Han tänkte upp far och mor,
som döda var förut.
Han ropte och han bad,
han räckte källa handen,
men ingen honom hörde
för alla sov så sött.

2254

34.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Han låg på havsens allt
intill andra dagen
och när de honom funno
var redan klockan ett.
Sen drogo de honom upp
utur den kalla sjöbotten
och förde honom till dett ställe
där han förr har bott.

Nu ser i mina vänner och
och även kamrater,
ack, alla som mig känner
och unnen mig allt gott,
nu sen i huru det gått till
på sista stunden,
när ingen mig kan rädda
eller frälsa min själ.

Visa.

"I Jylland där levde en flicka så ung,..."

I Jylland där levde en flicka så ung,
hon älskade troget en vän,
snart närmade sig avskedets timma så tung,
han drog till Amerika hän,
med sorg i sitt sinne gick ensam hon hemma,
hon kunde alls inte sin älskade glömma,
hon tänkte på honom var dag och var natt,
hon längade drömde alltjämt om sin skatt.

Så kom då ett brev från Amerika hän,
det var från den bortreste vän,
han skrev: "Kära flicka var hälsad och vet,
att nu kan du komma hit hän,
här blomstrar vår glädje här småler vår lycka,
här vilja tillsammans i kärlek vi bygga,
här sänder jag pengar, kom snart om du kan,
jag väntar dig den dagen då du stiger i lan'."

Den fattiga flickan hon log och hon grät,
farväl bjöd hon vänner och släkt.
Sen ångar mot fjärran så glatt hon och lätt,
hon trotsade farorna käckt.
Hon träffade sin älskling, strax förde han henne
bort till ett hotell där var fröjd utan ände,
sen gick han dock ensam i staden en stund,
och sade farväl med småleende mun.

Strax efter det fästmannen åter nu kom,
tillbaka till flickan god.
Han var dock ej ensam, i sällskap där kom
två negrer, de följdes nu åt.
Han sade till flickan: "Jag kan dig ej äkta,
och åter till Danmark ej mera du necktar,
bland dessa två svarte, du väljer en man,
således är bruket uti detta land."

Flickan hon grät ju så hiskeligt,
men den ene av negrarna tog
sin näsduk och trädde deltagande hän,
och flickan till barmen han dörg.
Han torkade tårar och tröstade henne,
hon visste ju ej vart hon skulle sig vända,
så valde hon honom som öm var och god,
men vännen den falske att finna ej stod.

Med negern blev hon nu gift, hon var rik,
hon födde åt honom ett barn,
som nästan var vitt ja och modern lik,
men fästmannen han var så falsk,
för negern han sa till sin kvinna om saken:
"Din vän är en skryk det är klart ju som dagen,
för vit han dig sålde som boskap till mig,
jag tolv tusen kronor gav honom för dig."

Den svarte var öm om sitt barn och sitt viv,
ja, rik och därtill mycket god,
men sjukdomen ändade nyligen hans liv,
med rikdom hon änka nu stod.
Sen drog hon tillbaka till Danmark och vände
den gång till den trakt som från liten hon kände.
Till Hörringe kom hon och i närmaste by,
hon fann där en gård, som var välbyggd och ny.

När kvinnan på gården hon vänligt mottog,
den främmande damen och blev,
hon ju något på stället förn åter hon drog,
För vem hon väl beskrev,
den stora förvåning, när äntligen mannen
kom in och de kände nu åter varandra,
hon skådat sin falske och trolöse vän,
ja, karlen han kände sin fästmö igen.

För tolv tusen kronor han köpt sig en gård,
och äktat en flicka med mynt,
Helt vacklande blek och förfärad han står,
och modet det blev nu helt stumt,
då sade den främmande: "Skamligt du handlat,
den dagen du mig till slavinna förvandlat,
men nu är jag rik och ditt straff skall du få,
och åter från gården skall du nu få gå."

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

38

"Ditt guld tränger jag alls icke till
men rätten skall säga sitt ord,
och tappar du nu i det rättsliga spel,
skall blodspenget nog bliva stor.
Den skänker jag bort till de fattiga jänkor.
i trakten, på domen den svåra han väntar,
så lönar sig illa all falskhet och svek,
han varder nu fattig, men kärlek rik."

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Folkvisa.

"På blomsterklädd kulle satt Hjalmar och kvad..."

39-44.

På blomsterklädd kulle satt Hjalmar och kvad,
om forntida bragder en gång,
och liljornas stjälkar och rosenas blad,
sig bugade djupt vid hans sång.
Och fåglarne sutto så tysta på träden,
och lummiga axen på dignande säden,
de nickade bifall och vårvindens fläkt,
milt smekte hans panna, hans krigiska dräkt.

Då nalkades Hulda och drömmen försvann
för ynglingens tjusande syn.
Han såg endast henne, såg rodnan som brann
lik purpurn på snövita hyn.
Han kysste en tår från det strålande öga,
han tänkte uppå världen och striderna föga,
Lycksalig han sjönk i den tillbeddas famn,
och glömde bort ära och rykte ^{och} ~~famn~~.

Och hela naturen förnyad och skön
och mild i dess festliga skrud,
med nyflätad blomkrans och vårmantel grön
nu log som en längtande brud.
Och glädjens och ärans och kärlekens minne,
de höllo sitt färgglas för ynglingens sinne,
och hoppet med vingar av guldflätad glans,
ljuvt bjöd honom ryktets ovanskliga krans.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Du älskar mig Hulda och jorden mig bär
bland rosor på daggpärlors stig.
Du älskar mig Hulda och sällheten är,
ej mera en främling för mig.
Ty ledsnadens tomhet och saknadens smärta,
de finna ej vägarne mer till mitt hjärta,
för du är naturen o, flicka med dig
en paradisträdgård, ett eden för mig.

Men sviker du mig då slocknar min sol,
då brister utav ångest mitt bröst.
Då finnes på jorden från pol och till pol,
ej någon som skänker mig tröst.
Så svär mig nu, Hulda, vid himlen, som hör dig,
att aldrig mig glömma vart ödet än för mig,
att vara mig trogen i liv och i död,
att älska din Hjalmar i lust och i nöd."

"Min Hjalmar", sad Hulda med ljuv melodi,
och tillslöt hans mun med en kyss,
"så ofta jag sagt dig jag trogen skall bli,
detsamma jag svor dig ju nyss,
så svär jag ännu vid en himmel, som hör mig,
att aldrig dig glömma vart ödet än för dig,
att blott för min Hjalmar, jag kläder mig till brud,
och bryter jag eden då straffe mig Gud."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Och sjunken var solen och fullmånen log,
så milt mot vårt älskande par,
kring kullen sin dimslöja aftonen drog,
men ändå så sutto de kvar,
dock måste till olika hyddor de vandra,
men svuro än högt att bli trogna varandra,
och Hulda hon lovade möta sin vän
vid nästa dagsskymning på kullen igen.

Så levde den lycklige Hjalmar en tid
och sommaren flydde sin kos,
med sommaren flydde den gyllene frid,
likt dalens förvissnande ros.
Men nu utbrast krigets förödande låga
från sörjande mön måste Hjalmar nu tåga
uti härnad satt Hulda och kärlekens glöd,
nu svor honom trohet i liv och i död.

Ett år var han borta och fridens oliv,
nu verka uti riket på nytt.
Slut var nu det grymma det blodiga kiv
och sorgen i glädje förbytt,
med ax och med frukter sågs jorden sgg smycka,
och Hjalmar han skyndar sig hem för att trycka,
sin längtande brud till sitt trofasta bröst,
att byta dess saknad i sällhet och tröst.

Helt nära hans hem kom den åldrige Sven,
en granne och tryckte hans hand.
"Välkommen behjärtade yngling igen,
från strider i främmande land."
"Hav tack", sade Hjalmar, ~~"men hur mår min"~~
"men hur mår min flicka,
jag ilar till henne och glad skall hon blicka
med himmelskt förtjusande ögon på mig.
Du hindrar mig Sven jag begriper ej dig."

Men Sven tog i betslet och ryckte hans häst,
den dystra tillbaka ett steg.
"Jag fruktar du blir ingen välkommen gäst."
Här stannade Hjalmar och teg.
"Bemanna dig yngling med mod för att höra,
en tidning, som hela din glädje skall störa,
för vet att skön Huldass förskräckliga bud,
idag är den stolte Sebastians brud."

"O, Himmel och avgrund", röt Hjalmar och slog
förtvivlad stålhandskarne ihop.
"Men vänta du lite jag träffar dig nog,
och då för den åldriges rop.
I spansträck han red till den trolösa hydda
där fönsterna voro med blomkransar prydda,
där taken de genljöd av gästernas sång
av harpors och bågares klang på en gång."

Förgrymmad han går mot den trolösa brud
och griper i brudkransen fast,
han sliter den vilt ur de mörkbruna håren,
Blek som ett lik satt hon där som på båren,
satt Hulda med dödsskräck i bävande barm
för dårande älskarens hämnande arm.

Sebastian höjde mot Hjalmar sitt svärd,
men Hjalmar han svängde och sitt,
och ropte: "O, usling, att dö är du värd,
mitt svärd biter bättre än ditt."
Som hjon de stredo nu emot varandra,
för livet stred den ene och av hämnd stred den andra,
som eld lyste ögonens gnistrande par,
men segern är oviss och avgjord var.

Ung Hjalmar han stötte sin klinga med makt,
i hatade motståndarns bröst,
men denne åt honom redan dödssåret bragt.
Med blek och med rosslande röst
sjönk ynglingen ner vid förräderskans sida,
som icke upphörde att gråta och kvida,
när hon på den döende älsklingen såg,
så schön som en järnek han låg.

"O, ve mig, o, ve mig, min Hjalmar jag svek,"
hon ropte och händerna vred,
att svärja är lätt;
men det är ingen lek/att bryta så trolöst sin ed.
Och samvetsqual lägrade sig vid hennes hjärta,
och inom tre dagar hon dog utav smärta,
vid sidan om Hjalmar hon jordades då,
ett brudpar i graven de blevo ändå.

Än i dag säger sagan, att midnatten har
sin stjärnströdda florslöja sträckt,
kring jorden och skylt den med vingarnes par
går Hulda i silvervit dräkt,
Kring kullen där ofta med Hjalmar hon suttit,
där hon gjort eden hon trolöst har brutit
och suckar och klagar så tårögd och blek,
"O, ve mig, o, ve mig, min Hjalmar jag svek."

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Uti en mörk och dyster cell..."

45.46

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

45

Uti en mörk och dystert cell,
ett år förflöt min julekväll.
Jag tänkte då på de flydda dar,
då jag som drottning firad var.

Mitt möbelmang var en trebent stol,
en ekeplanka mitt julebord.
I taket lyste en lampa matt,
som tydde för mig det var natt.

Ej någon stjärna där blickar in,
för att upplysa mitt mörka sinn.
Jag tänkte mörkt är för kropp som själ,
Gud hjälp mig, arma syndaträl.

Ty natten slutar visst ej för mig,
ej solen lyser mer på min stig,
och kvinnans värde jag aldrig får,
ty aldrig läkas mina sår.

Jag har förverkat min kvinnorätt,
mitt namn är fläckat, min höga ätt,
och häktad sitter jag för ett brott,
som fast det syns, jag ej begått.

Av Evert har jag ju och fått slut,
jag detta anade långt förut.
När våra planer misslyckat sig,
då ville han ej hava mig.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

46.

O, Evert, Evert, jag älskar dig,
fast du så grymt har bedragit mig,
fast jag nu sitter för din skull här,
är du mig alltid lika kär.

Av nåd vår son Herran tagit har,
han slipper skämmas för mor och far.
Farväl, min Evert, du mig är fri,
far ut på havet, ej råkas vi.

Nu får jag sluta min klagosång,
mitt fängelse tar väl slut en gång.
Ack, vad det nu har förändrat sig,
som fågeln fri är jag lyckelig.
~~Nu fågeln fri är jag lyckelig.~~

Den som är ^{moby.} av (fipptaren) Rikard
Helge Fägerschöldts klagan

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Med sorgsen ton jag sjunga vill..."

47-51

Med sorgsen ton jag sjunga vill
om ett förfärligt under.
Du som det hör, märk noga till
och minns det alla stunder.
I Siban by vid Penne strand,
i Pommern, det tyska land,
skall saken vara händer.

En fattig bonde bodde där,
och barn han hade många,
som gjorde honom stort besvär,
om bröd han nödgas gånga.
Men äldsta dottern av sin far
med mor och syskon avsked tar,
och ger sig ut att tjäna.

Den samma kände icke sig,
sen hon sig själv fick råda,
men rusad oförsiktig
i kropps och själavåda,
ty all sin lön hon kunde få
till prakt och ståt den skulle gå,
och till högfärdig levnad.

Husbonden sade: "Piga kär.
Låt sådant högmod falla,
betänk av vad för folk du är,
vad kan man dig väl kalla.
Blir något över av din lön,
så giv din far den, är min bön,
han ligger ju för födan."

Hon svarte: "Jag är ung och skön,
men granna kläder felar.
Vad vill förslå min lön,
om jag med far min delar,
som andra skall jag klädde gå,
ej något tar jag honom från,
men själv jag det förtjänar.

En tid därefter hände sig
att gamle fadern dödde,
då moderna som sig ömkelig
oå käpp och krycka stödde
bad dottern, som var tämlig rik,
till graven hjälpa faderns lik,
som barnslig dygd befaller.

Hon hade då på fjorton år
sig mycket gott förvärvat,
om hon med "Högmodssynden" svår,
Guds gåvor ej fördärvat.
Hon sade: "Det mig går ej an,
begraven hur I vill och kan,
men jag mitt mynt ej skingrar."

Jag bör på nästa marknadsdag,
mig nya kläder köpa,
ej gagnar det mig då att jag,
därtill om lån skall löpa.
Hur jag går klädde var man ser,
stor sak vad grav man gubben ger,
ej någon därom sköter."

Då hennes fru slik hårdhet såg,
hon mera ädelt tänkte,
barmhärtighet uti sin håg,
hon mat och pengar skänkte.
Varav den arme kvinnan då,
hugsvälad mände genast gå
sin döda att begrava.

Till fodderⁿ pigan bjuden blev,
och därför väl sig prydde,
gav Gud och dygden skiljebrev
och högmodsan^dan lydde.
Dess fru gav henne tvenne bröd,
att ge sin mor, som led stor nöd,
och sådan hjälp behövde.

När hon ett stycke hade gått,
och härmsen brödet burit,
sin frus barmhärtighet försmått,
på modern häftigt svurit,
kom hon där vägen oren var.
Märk vad för medel, då hon tar
att röda skorna spara.

Här fanns ej sten här fanns ej spång
varpå hon kunde kliva,
gå kring blev vägen alltför lång,
ej smutsig vill hon bliva,
ty lägger hon de bröden så,
att hon på dem kunde torrskodd gå,
men hämden resen stäckte.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Dess fötter fastna genast kvar,
när hon på bröden träder,
på benen hon förgäves drar,
hon bannar, svär och hädar,
ty som en stor och jordfast sten,
orörlig är så hennes ben,
i marken sig och fäste.

När hon sig således straffad ser,
begrinner hon att gråta,
av jord och himmel hjälp hon ber,
med bleka kinder våta.
Allt folk till kyrkan skulle gå,
då sällsam syn de andra på,
och för varann förkunna.

Vid slutad gudstjänst folket går,
att detta under skåda,
man ser var synderskan hon står
och kan sig inte råda.
Om hjälp hon tigger varje man,
de bjuda till men ingen kan,
dess fot från marken röra.

De fromma rådde henne till
att allvar bättring göra,
bekänna synden ty då vill
Gud arma syndarn höra.
Hon ropte då: "Jag usla barn
har själv mig snärjt i syndens garn.
Förtjänsten jag nu lönas.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Guds ord jag aldrig älskat har,
vad prästen sagt föraktat,
bedrövat både mor och var.
Världslustan eftertracktat.
Guds gåvors missbruk var min lust,
nu mättas jag av kval och pust,
och sådant allt med rätta.

I människor, som på mig se,
låt detta eder lära,
att man bör Gudi dyrkan ge,
föräldrar skall man ära.
Fly högmod som en rot till allt,
som göres mot vad Gud befallt.
Bliv av min ofärd visa."

Knappt kunde hon sitt sista ord
med bruten röst framföra,
förrän den eljest fasta jord
began sig att röra,
Hon knäppte sin händer hop,
och sjönk så neder i en grop,
som henne strax betäckte.

O, människor, betänken er,
högfärden låten fara,
och girigheten som man ser
är en farlig snara.
Låt pigans ofärd varna er,
från synd och stolthet mer och mer
till dygd och gudlig levnad.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

" Jag står i tusen tankar..."

53,53

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

52.

Jag står i tusen tankar
och ser den vän jag ej kan få,
så vitt i världen vankar,
jag städse sörja må.
Stor sorg jag i mitt hjärta bär,
för dig min vän, så kär.
Det vållar falska människor
orsaken därtill är.

Hade jag dig aldrig skådat,
ditt ansikte, dina ögon blå.
Då hade du aldrig kommit,
i mina tankar så,
Ja, då hade jag varit lycklig
och fri från sorg och kval.
Den dagen kommer aldrig,
som gör mitt hjärta glad.

Din fader kan väl säga,
jag är av allt för ringa stånd.
Jag äger inga penningar,
jag äger ingenting,
men den kan vara lika god
en fattig som en rik,
att gifta sig för penningar
är stort bedrägeri.

Långt hellre vill jag vandra,
den långa väg med stort besvär,
än jag vill vara i sällskap
med falska gossar här.
I öe mark, i villan skog,
jag då mitt tjäll uppslog,
och varje gång jag talar
så svarar skogen mig.

Nu slutar jag min visa,
och bjuder dig ett ömt farväl.
Jag kan ej längre skriva,
min hand den är så trött.
Mitt bröst är klämt, min sorg är stor
min vän har jag bortmist.
men Herren som i höjden bor,
han gör mig glad till sist.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Alla gossar vilja sig gifta..."

1
Ps. alla inoma
ul. samling 25
microfilm
Am
Caf

54, 55.

Alla gossar vilja sig gifta,
vilja sig ha en liten fru,
vilja bekantskap med flickrona stifta.
Kära de bli på stunden ju,
tag di en mör uti ungdomens vår,
med rosiga kinder och lockigt hår.

Fria till bagerns mulliga Bertha,
aldrig i huset du fattas då bröd,
hon har ett ömt och ett älskande hjärta,
troget dig både i liv och död,
Skynda dig fria till Bertha, min vän,
sådant tillfälle ej kommer igen.

Om du får korgen av bagarens Bertha,
häng dig min vän, då ej genast för det.
Vänd dig i stället till hökarens Hertha,
rar och förtjusande liten och nätt,
Hon dig sitt hjärta helt säkert då ger,
käraste gosse vad vill du ha mer.

Flickor här finns jag försäkrar i massa,
fästmän de vilja ju allihop ha,
och för det mesta så äga de kassa,
penningar äro ju alltid bra.
Tag dig en flick, som pengar har,
lycklig du blir då sen alla dar.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

55

Om du ämnar en dag att fria,
och du ej vet vart du skall gå.
Tänk då att målarens vackra Maria,
du helt säkert till fru kan få.
Hon kan dig älska i lust och nöd,
hon kan dig måla båd grön och röd.

Så finns slaktaren s långa Gustava,
bländande vacker som en sol.
Fastän då du henne skall kyssa,
får du stiga upp på en stol.
Hurra för Gustava, hennes skål,
lång som en flaggstång, smal som en ål.

Inte, nej inte, vi skall väl glömma,
kröggarens Emma, som är så fin.
Hon som förutan anstränging kan tömma,
när hon behagar en hel flaska vin.
Hurra för Emma, så söt och så fin,
hon dricker både konjak och brännevin.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Nu är vintern borta, därför är min glädje stor..."

57.58

Farväl, den bittra stund är inne...

Farväl, den bittra stund är inne,
då vänner måste skiljas från varann.
Vår fröjd var kort, men trofast i mitt minne,
den bild skall leva, som mitt hjärta fann.
Farväl, en suck sig utav hjärtat smyger,
och handen räcks kanske för sista gång.
O, vän, o, vän, varför du från mig flyger,
då du är saknad vinterkvällen lång.

Farväl, farväl, glöm aldrig bort du äger
en trogen vän, vars hjärta dig tillhör,
som ofta uti drömmar på sitt läger,
om dig där drömmar och när dagen strör
sitt gula på morgonrodnads lätta vingar,
en tanke då till dig snabbt sig svingar
när aftonrodnan stilla ner.

Farväl, må lyckans sol dig alltid följa,
och göra vandringen din ljus och säll.
Förskingra alla moln, som vilja hölja
din dria i mörker, kanske ren i kväll.
En suck av saknad brister ur mitt hjärta,
var lugn ty vänne delar all din smärta,
hon älskar dig du är hans hela själ,
farväl, ett ömt, ett innerligt farväl.

1. Nu är vintern borta, därför är min glädje stor,
sommaren är med sitt sköna gröna flor.
Blad och blommor börja hastigt veckla ut sin knopp,
därför står min glädje uti hjärtat högt i topp.
För sjung hoppsan hej, jag vill gifta mej,
blott jag får flickorna till att älska mej.
2. Ja, inte är jag vacker och inte är jag ful,
och inte är jag rödblommig, inte är jag gul.
Men jag har dock ett hjärta, som klappar rysligt fromt
och därför vill jag gifta mig, när det blir riktigt varmt,
för sjung hoppsan hej, jag vill gifta mej,
blott jag får flickorna till att älska mej.
3. Ja, inte har jag soffa och inte har jag säng,
och inte har jag piga och inte har jag dräng.
Men se, jag har en klocka med silverkedja till,
och ett par nya byxor, som jag köpt för en val sill.
För sjung hoppsan hej, jag vill gifta mej,
blott jag får flickorna till att älska mej.
5. Ja, inte har jag harvor och inte har jag plog,
och inte har jag mossor och inte har jag skog.
Men se, jag äger ändå en vagn med fyra hjul,
och den har länsman pantat och satt uti sitt skjul.
För sjung hoppsan hej, jag vill gifta mej,
blott jag får flickorna till att älska mej.

- Ja, inte har jag hemman och inte har jag jord,
4. och inte har jag stolar och inte har jag bord.
Men se jag har en slipsten, som drages runt omkring,
och i min kista har jag två svarta föraskinn.
För sjung hoppsan hej, jag vill gifta mej,
blott jag får flickorna till att älska mej.
- Jag kunnat varit riker om ej Håkan varit med,
6. och brännt upp farfarsloge med hö och halm och säd.
Men det skall nog stå till om blott potatisen blir bra,
så att de fyra kronor hektolitern kunna ta.
För sjung hoppsan hej, jag vill gifta mej,
blott jag får flickorna till att älska mej.
- Men nabbons granna Lena vill jag rysligt gärna ha,
7. för hon sa häromdagen att jag sjöng riktigt bra.
Men si, hon har en näsa med en står vårta på,
och därför får hon helt gärna för mig ogifter gå.
För sjung hoppsan hej, jag vill gifta mej,
blott jag får flickorna till att älska mej.
- Men nämndemannens dotter med de adertontusen lock,
8. den skall jag ta och fria till, det går på tok,
och nu i hast på vägen jag mig genast dit beger,
och därför nu farväl om ni mig aldrig mera ser.
För sjung hoppsan hej, jag vill gifta mej,
Blott jag får flickorna till att älska mej.
-

Visa.

"Gossar och flickor kommen med fröjd..."

59.60

Gossar och flickor kommen med fröjd,
midsommarn att fira,
majstång ska resas här på en höjd,
kransen ska vi vira.
Blommor på ängen blocka vi må,
gula och röda, vita och blå.
Majstången ståtligt sira.

Skön Anna var Lasses dotter i byn,
sen riksdagsman han länge varit,
men Anna var gubbens enda försyn,
sen sist han från Stockholm farit,
men Anna var stolt, som lärkan så fri,
gifter jag mig, gör jag själv mitt parti.
Lyckan skall bli mig trogen.

Nitton år fyller jag i vår,
ej vill jag gå här och vänta,
far min blir kenske trumpen och svår,
nog älskar han sin jänta.
En gosse jag har och den skall bli min,
ty trofast han är och ädel i sinn,
och frisk är han som våren.

Anna var byggdens fagraste mö,
händig i spol och spånad.
Läppen var färgad körsbärs, så röd,
blicken förråde tränad,
smärt om sitt liv, hon var som ett rör.
Vingåkersrosen kallas hon därför.
Det vill ej säga litet.

Jerker var byggdens raskaste dräng,
flitig vid plog och spade,
men blev det tal om att ta sig en sväng,
glad var han bland de glada.
Ack, om han kunde fria ändå,
kunde jag slippa otålig gå,
Anna så ofta tänkte.

Anna och Jerker passade bra,
hustru och man att bliva.
Men av dem ingen vågade stå
att sin förklaring giva.
Så hände det sig midsommartid,
Anna och Karin talades vid,
strax intill prästens gärde.

Tror du att Jerker haver mig kär,
Anna väninna sporde
fråga för ro skull prästkragen där,
vilket även hon gjorde,
blad efter blad hon plockade av,
sedan hon Karin blomkronan gav,
så går det till att spå sig.

Jerker, som stått och lyssnat vid grind,
sprang hstigt fram på ängen.
Tjo, Anna lilla, nu är du min,
skrek den færtjuste svennen,
Anna som plundrat prästkragen nyss,
plundrades nu på kyss efter kyss,
sen blev hon Jerkers maka.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Bland vårens, de sköna, de rika lundar satt..."

61-63

Bland vårens, de sköna, de rika lundar satt
ung Axel med sin Hilda uti en sommarnatt.
Där språkades om kärlek och forna dagars fröjd,
då lyckans sol hon glänste uppå sin middagshöjd.

Den natten för Hilda var lika tung som glad,
sin älskare hon smekte, sitt bröst hon sakta lad
intill hans trogna hjärta och kved med sorgsenasjäl;
"Farväl, i Manhems stränder, min älskare, farväl.

Från Nordsjön, från Nordsjön, min fader bort mig tar,
till Californiens stränder i morgondag han far.
vår kärlek vill han skilja, ty ringa är din börd.
En son som du, ej gärna av honom bliver hörd."

-"Välän då, farväl, dock må hatet få sin gärd,
en som som jag, vid himlen är ej din fader värd.
På stranden vill jag sörja, vid havet vill jag dö,
men aldrig vill jag glömma min ädla svenska mö.

På stranden jag tänker ej länge dröja få,
jag längtar till den himmel, där Nordens stjärnor gå,
där vill jag blicka neder på jorden varje kväll
och glädjas skall mitt hjärta, om Hilda min är säll.

Och vinden han förde ett skepp på blånad våg,
på detta var skön Hilda, i moln snart skeppet låg.
På stranden låg ung Axel och kved med sorgsen själ:
"Farväl, farväl, min Hilda, min älskade farväl."

Men Hilda allena satt många aftonstund
uti sitt nya hemland, där var en lövrik lund,
där sörjde hon sin älskling, som än i Norden var.
Vi skulle han allena däruppe bliva kvar.

Men jorden och solen de rulla sina klot
och dubbelt nya öden får mänskan gå emot.
Nu Hildas fader kallar sin dotter till sig in,
han ligger på sin dödsbädd förändrat är hans sinn.

"Hör Hilda min dotter, min käraste på jord,
mitt samvet börjar vakna för stolthet uti Nord,
ditt hjärtas sorg jag vållat, förkastad Axel är,
och om han dock här vore jag hade honom kär."

Så talte och lade sig gubben sakta ned,
en vålnad än i drömmen hans rörda hjärta sved.
Han dog och ned i graven han lades inom kort,
men övergiven Hilda gick till sin lövsal bort.

På stranden en afton, ej solen bärgad var,
satt ännu skön Hilda uti sin lövsal kvar.
Hon tänkte på sin Axel, hon suckade hans namn,
och vinden tog sitt sköna uti sin ambrafamn.

Och Näcken han spelte på böljan upp en sång,
och framför jungfrun trädde en yngling smärt och lång.
"Kom i min famn du sköna, förskjut ej mig jag ber,
den kärlek som mig hitfört sin bild i himlen ser."

"Din Axel, din Axel," han suckade, "jag är,
från Norden har jag farit, du är mitt hjärta kär.
På Manhems slätter aldrig jag mera trivas kan,
sen turturduvan Hilda ur lunderna försvann."

"Kom Axel, kom Axel och vila vid mitt bröst,
en hamn skall här dig givas, du är min enda tröst.
O, Svealand, du sköna, du härliga på jord,
jag vill din ära prisa, flyg högt du sälla ord."

Och solen den klara på purpurbergen låg,
till älskarne i lunden var liten Amor såg.
hur rosenläppar smekte, hurfamntag gjordes här
vet varje Nordens tärna, som en gång varit kär.

Vad stunden anbragte och älskarn endast han
att Amor här vann spelet ej tvekas bör minsann,
ty fjorton dar därefter sågs Axel bröllop stå,
där kärlek för sin trohet, med sällhet kröntes då.

2254

LUND UNIVERSITY
FOLKMINNEARKIV

Visa.

"Så bistert kall leker nordanvinden,..."

64,65

Så bister kall leker nordanvinden,
om stuguknuten den sena kväll,
I stugan sitter så blek om kinden,
en liten flicka på spiselns håll,
Den vita hyn och de tärda dragen,
de vittna tydligt om sjukdom, nöd,
och hennes pappa har hela dagen,
för krogen glömt skaffa barnen bröd.

I kalla stugan vid fönstret sitter,
bror Axel skådande upp mot skyn,
och minnets hägring än ljuv än bitter,
omväxlar snabbt för hans inre syn.
Fast tåren skymmer hans blick, han sjunger;
"Gråt icke Ester, min syster snäll,
snart kommer pappa och då vår hunger,
skall fly sin kos, vi få mat i kväll."

-"Men, minns du, Axel, då mamma levde,
hur annorlunda då var mot nu,
i kalla stugan vi ej behövde,
på pappa vänta, men kära du,
lyft upp mig sätt mig vid fönstret neder,
jag vill så gärna mot himmeln se,
där aftonstjärnan, hon blickar neder,
kanhända mamma vill mot mig le.

Så mamma gjorde, jag minns så gärna,
då hon om kvällen mig sjöng till sömns,
men, titta Axel, där föll en stjärna,
hon sade ofta, min mamma ömt,
att när en stjärna från himlen faller,
en själ får flytta till himlen opp,
när jag till slut går hem då faller,
väl och en stjärna utur sitt lopp.

Men låt mig bror i din famn få vila,
det är så kallt och jag är så trött,"
och Axel tager sin syster lilla,
uti hans armar hon vilar sött.
Han sitter tyst liksom för att vakta,
och gungar syster, som slumrar ren,
mot himlen blickar, då faller sakta,
en stjärna ner ifrån himmelen.

"En liten stjärna" så sade Ester,
"skall falla ner när jag går till Gud."
Så tänkte brodern och skådar efter,
om lilla syster har ren fått bud,
se, ögat brustet och bleka kinden,
ej mera föras av sorgens tår,
ej mera isas av kalla vinden,
förklarad Ester vid tronen står.

Den grymme fadern från krogen vänder,
för se sin älskling ren vara död,
till Jesus flydde han i sin nöd.
Nu aldrig mer han på krogen sitter,
men ofta böjd mot sin vandringstav,
av ånger fäller han tåren bitter,
vid enkla korset på Esters grav.

När som solen den går neder över Sandhammar skär...

När som solen den går neder över Sandhammar skär,
satt den hulda och sköna Ingeborg,
ifrån havet, hon väntade kung Hjalmar, sin vän,
hennes hjärta det dignade av sorg.

Vart välkommen, vart välkommen o, du stormande vind
för det långsamma skeppet uti hamn,
minns du sist när du vilade vid hjältarnas kind,
var ditt hjärta då varmt eller kallt.

Vart välkommen, vart välkommen, o, du stormande vind,
för det långsamma skeppet uti hamn,
kanske han var redan döder då du tågade därifrån,
eller såg du hur blodet det rann.

Men så kom där en stormvind liksom för hennes syn,
likt den fågeln, som svingar sig i skyn.
Ja, den vimpeln hon såg, den var väl ej för god,
då kung Hjalmar låg döder ombord.

Hon dignade neder och hon faller till jord,
ty det gjorde hennes hjärta stor sorg,
men nu vilar den store tappre krigarn i Nord,
hos sin hulda och sköna Ingeborg.

En gladelig visa jag vill för er sjunga... /Avskrift av tidning./

En gladelig visa jag vill för er sjunga,
den gärna må höras av gamla och unga,
om en ny artikel, som rimmar på tvål,
men gäller både denna och såpan chromol.

I mödrar och jungfrur, som önska att linnet,
blir bländande vitt läggen detta på minnet,
att aldrig i världen ni hinna det mål,
om inte ni använda såpan chromol.

En gammal kemist, som begriper den saken,
han säger att aldrig jag träffat på maken,
till kraft och till vällukt en välönskningsskål,
jag gärna vill tömma för såpan chromol.

Nu tänka ni säkert och ofta med rätta,
att mycket är humbug, men låten dock tvätta
om och blott med misstro det saken ju tål,
en endaste sladdtvätt med såpan chromol.

En såpa så vacker ni aldrig ha skådat,
och doften är härlig, men jag ger ett råd,
att se noga på omslaget, tryckt utan prål,
i röda bokstäver om såpan chromol.

Vi hoppas, att Japan skall vinna i striden,
om blott det förstår, att rätt använda tiden,
och smörja torpeden så glatt, som en ål,
och kulor och pansar med såpan chromol.

Visa.

"O, jag minns såväl min ungdoms glada dagar...."

68.69

O, jag minns såväl min ungdoms glada dagar,
då försvann min tid med munterhet och sång,
minnen utav den med fröjd mig ej behagar,
blott för dig, Maria, så vill jag minnas dem en gång.

Förr så sjöng jag glad som fågeln uti lunden,
och jag gnolade på mången älskad sång,
och om flickan drömde intill midnattstunden,
medan allt på borgen gick sin vanda gång.

Ofta har jag stått i borgens gyllne salar,
ofta har jag drömt mig om en bättre tid,
jag ifrån terassen skådat berg och dalar,
sett när solen sjönk mång sommarafton blid.

Snart så vill jag nu som hentverksman utvandra,
snart så vill jag ta min vandringsstav i hand,
kanske du med mig dina tårar då vill blanda,
blott för att vi två har knutit vänskapsband.

Kanske jag en gång förbi din hydda ilar,
kanske jag är trött och allaren förglömd,
vill du under taket då unna mig att vila,
eller skall jag vandra sedan solen är bortskynd.

När en gång till sömn mitt öga sig skall sluta,
och jag lägger ner min trötta vandringsstav,
vem skall med blommor då mitt minne smycka,
om du ej min vän, dem planter på min grav.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

69.

Nu vill jag en sång till dig min flicka sända,
jag vill önska dig, att du må leva väl,
alltid frisk och glad varthän du dig vill vända,
fastän jag får lida till båd kropp och själ.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

70.

Min kära Lotta, mitt hjärtas tärna...

Min kära Lotta, mitt hjärtas tärna,
du är den bästa på vår komet.
Ett litet brev vill jag till dig pranta,
fast inte är det mycket, som jag vet.

Den svarta koen, som hette Stina,
du minns nog hon, som hade rompan hal,
hon låg i båsen en tid och grina,
tills julaften hon fick en kal.

Den bruna mårren som sparka drängen,
som dö, den hösten som var så våd.
Den sköt en närsynt student på ängen,
fast det var räven som han ville äd.

Den svarta vären slapp från besväred,
ty för hans liv satte döden p,
han va förgiftader så/veterinären,
nu är han lungemos och frikasé.

Och prästens har fått en nyer fröken.
och de kan ni tänka är en som kan.
Ja, gala, kan hon som själva göken,
fast inte har hon fått näbb som han.

Till Östersjövikens jag följde min vän...

Till Östersjövikens jag följde min vän,
han skulle till främmande land.
Tre år är det nu sen han är kommen igen,
jag talte till honom i går.

Men när han skulle resa till främmande land,
jag ämnat att sända en ros,
jag stod uppå stranden och såg
huru han på böljorna reste sin kos.

Men när han var kommen till främmande land,
jag tror att han då var sig lik.
Men nu tror jag visst han har tatt sig en ann,
tro mig, för jag var ej så rik.

Han lovade mig trohet, han älskade mig,
men nu är det ju icke så,
han vida har farit, han har ändrat sin håg,
men orsaken var det ej ändå.

På honom jag längtat och uti hans famn
jag ofta har vilat, så sött,
ja, han och hans minne, ja, även hans namn,
mig ofta i drömmen har mött.

Ja guld det lockar så mången på hav
som felat och slagit ihjäl,
det förr varma hjärtat har nu blivit kallt,
som har blickat så ljuvt i min själ.

Visa.

"Hejsan och hoppсан, nu är det tid att svänga..."

72.73.

Hejsan och hoppsan, nu är det tid att svänga,
dansa en tjusande härlig tantelin,
med lilla vännen, som blygsamt vill sig klänga
fast vid min arm, viskande: "Jag vill bli din."
Hon, min lilla, söta, förtjusande flicka,
som så kärleksfullt och trofast blicka,
hennes skål i botten jag hjärtligt vill dricka
i ett gnistrande och gott glas vin.

Balsalen, vackert och smakfullt dekorerad,
lockande mig att förskaffa en biljett,
uti ett hörn fann jag mig till slut placerad.
ty av naturen jag har ett blygsamt sätt.
Men begärligt jag på de dansande titta,
ty exemplet började att smitta,
inte kan jag här uti evighet sitta,
därpå var jag nu fullkomligt mätt.

Där ibland ungdomens muntra, glada skara,
såg jag en flicka med ros på finhyllt kind.
Lockarna tycktes mig rena guldets vara,
fötterna snabba liksom hos skogens hind.
Henne, tänkte jag, får mitt hjärta att klappa,
nu det gäller att ej modet tappa,
hon har säkerligen en kärvänlig pappa,
jovialisk, vänlig, röd och trind.

Snart upp i dansen jag var med en liten tärna,
aldrig jag glömmer vår första tantelin,
jag ej emot kärlekens allmakt kunde spjärna,
hon mig uppmuntrade med så vänlig min.
När vid balens slut jag fick nöjet ledsaga
henne hem, var ej skäl att klaga,
ty det blev min början på kärlekens saga,
purpurn brann på kinden, skär och fin.

Sen till min Hilda jag smög i skymningstunden,
viskande kärlekens ljuva allmaktsord.
Vi arm i arm promenerade i lunden,
då sköna sommaren kyste ömt vår jord.
Mina ömma böner till slut hon bejaka,
lovade till jul bli min maka,
och få lyckan i all sin härlighet smaka,
gav till underpant därpå sitt ord.

Nu är jag gift och förnöjd och glad,
jag tänker just på den stunden, då Hilda hon blev min,
som nu i rikaste mått mig lycka skänker.
Sex gossar lagom att dansa tantelin,
Snabba fötter gumman min har som hinden,
rosor pryda ännu runda kinden,
och en fläkt hon skapar som varliga vinden,
lilla gumman min, så nätt och fin.

Jag glatt och lustigt knogar vid min lilla hyvelbänk...

Jag glatt och lustigt knogar vid min lilla hyvelbänk,
av högfärdsgalenskapen har jeg ej minsta lilla stänk.
Om någon mig ofreda vill, jag ger igen en släng,
och sjunger lika lustigt se'n min klingande refräng;
trall...

Vad rör det mig om andra klä sig ytterst elegant,
ej allt som är modernt och fint, min vän, är därför grannt.
Jag väljer alltid efter smak, trots modets tyranni,
när andra spöka ut sig, jag helt lustigt klämmer i;
trall...

Den bästa tröst man har tillhands, är just ett glatt humör,
med vett och vilja säkert jag ej någon illa gör.
Om någon ann' beklagar sig, jag leende hör på,
och när det fortgått så en stund jag börjar gnola då:
trall...

Om gumman min i vredesmod mot mig far häftigt ut,
jag vängar lugntoch sansat tills hon hunnit har till slut,
då smeker hennes kind jag ömt, det knepet brukar gå,
och hjälper det ej, tåligt jag för henne sjunger då:
trall...

När allt på trären går, om än med verklig energi,
man ifrån morgon och till kväll otröttligt hänger i,
då kan man ledsen kanske bli, men det ej hjälpa plär,
man hugger ifrån början då, och tröstar sig så här:
trall...

Visa.

" Nu i varje stad det blivit luft i luckan, ja, det må ni tro..."

75.76

Nu i varje stad, det blivit luft i luckan, ja, det må ni tro,
Ty besmittade inpå livet, alla blivit, som där bo.
Man bildar ringar, ringar till sparsamhet det bringar,
ty allesamman allesamman bilda en ring, trall...

Skomakaren sitter ju trygg vid lästen, jämt han tänker på undergång,
skräddaren får en knapp i västen, snällt han sömmar dagen lång.
Knogar och arbetar och stretar, stretar, stretar,
ty allesamman allesamman bilda en ring, trall...

Den som binder böcker uti massa, aldrig nå'n gång blir inbunden mer,
Hattmakaren ökar uppå sin kassa, i hatten man ej honom ser,
brännvinet han ratar, ej mössepartiet han hatar,
ty allesamman allesamman bilda en ring, trall...

Målaren blir ej mer påstruken, utan håller färgen alltjämt,
om på planket eller på duken, penseldragen görs bestämt,
Ej mera akvavita han får på krita, krita,
ty allesamman allesamman bilda en ring, trall...

Kakelugnsmakarn ej ångrar mera, den dagen då han uti läran kom,
Krögarne hans bärs kritisera. Han mer ej göken tycker om.
Han tar ej göken, göken, ej blir han uppå röken,
ty allesamman allesamman bilda en ring, trall...

Tunnbindarn brännvinsfatet förbannar och lägger band på sin egen person.
Smeden han ej släggam stannar, medan järnet är varmt, i den tron
dess mer han bultar, bultar, och ej till krogen stultar,
han flera pengar, flera pengar då skall få, trall...

Skorstensfejaren ej mera får sota, om för mycket han sig tog,
mot svartsjuka sig själv kan han bota, av skrapor har han och fått nog.
Ej mera svartkonstnären sig sätter uppå tvären,
ty allesamman, allesamman bilda en ring, trall...

Garvaren får ej mer på huden, svarvarn trind blir, som emt klot,
Barberarens kund blir ej mera luden, snickaren ur brädet rör ej en fot,
Ej bagarn kakan bränner, ej heller bakos känner,
ty allesamman, allesamman bilda en ring, trall...

Bryggaren ej mera kuraget tappar, bildhuggaren står där själv som en bild,
Brevbärarn på sin post lugnt schappar, rättvisans tjänare rätt nu blir mild
Plåtslagaren ger på båtar, allt brännvin tusen plåtar,
ty allesamman, allesamman bilda en ring, trall...

Urmakaren ständig ser med oro, att det sällan urväder är,
och fordom kopparslgare voro om måndagen till stort besvär,
och muraren han även har fått en släng av slevén,
ty allesamman allesamman bilda en ring, trall...

Repslagaren tänker att allt har en ända, slaktaren att allt kött har nu tyc
Upplýsning och ljus lycktänderne sända. Boktryckaren finner ej livet för- kt
Stensättaren i portgången är undertak, som mången, tryckt.
ty allesamman, allesamman bilda en ring, trall...

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Vem kunde tro en ogärningsman..."

77-80

Vem kunde tro en ogärningsman,
som uti ord ej nämnas kan,
så smärt hans själ som den mörka natt,
som avgrundsfursten har besatt.

Den hemske man med de grova brott,
oss snart vi tänka, vi rysa blott,
vi till hans gärning ej like hört
och många känslor det upprört.

Ifrån Arboga stolt färden går,
en vacker kväll i ljusan vår.
En ångare namn av Prinsen själv,
styr färden ut på ljusblå älv.

När båten hunnit på Mälaren,
så börjar han denne mördaren.
Så hemskt en jakt efter människoliv,
allt med revolverar, dragen kniv.

Ja, blod skall flyta i strömmar så,
till ensam jag på däck får stå.
Det är mitt stora, mitt ideal,
att människor pina med grymma kval.

Det kännes och för mitt hjärta gott,
en lisa för mina många brott.
Förty jag hatar all mänsklighet,
det bringar endast mig förtret.

I Gävle hamn låg jag mången gång,
som barn och ströva dagen lång,
Med pojkar lekte sjörövare,
på reddan stal från skeppare.

Så växte jag tills jag kom i bur,
bekantskap gjort med fängselmur.
Men vin och flickor mig ej förfört,
min bovnatur blott mig förstört.

Så gick det utför med största hast,
blan' Mälarskär jag segla fast.
Mitt hopp är grusat, min harmoni,
en dödsdom blir min poesi.

Jag var för usel, jag var för arm
och för min blodtörst jag lider harm,
att mera ont jag ej gjorde då,
på Mälarstrand, på böljor blå.

Propellen stannar, o, heta stund!
Jag sköt på andar, som gjort sin rund,
och se då kommer en köpingbåt
och ändar så min hela stråt.

Så tänkte rövaren från Prins Carl,
där nidingen haft blodig bal,
och snart han greps av poliser tre
och slut blev tigerns mord och ve.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

79

Den stiftar lagar, dem jag ej tål
och hindra vill mitt stora mål.
Jag kan dock säga det ordet fritt,
med lagen jag har gjort mig kvitt.

Mitt liv en bana av grova brott,
min lycka var ett fängsel blott.
Vad gör till saken en mördarsjäl,
den går förlorad dock likväl.

Vid Sätters dal i den lilla stad,
där stod min vagga, där mor min bad.
Ock även jag haft en stjärna blid,
som vinkade om lyckans frid.

En moder öm, som har skött min vård,
fast jag var ond och stundom hård
och stal från henne en slant ibland,
att stjäla gjorde mig ej ett grand.

Jag växte upp som en mönsterbild
uti att vara fräck och vild,
Om det jag gjorde var ont eller gott,
det mätte jag med samma mått.

Jag lät min tanke i rymden gå
och svärma mycket för böljan blå.
Att sjöman vara, ett stort geni,
och slå mig ut på röveri.

Det viskas sägner från Dalakant,
han spelat dövstum där galant,
och trängt sig in uppå fredlig folk,
och roffat mynt och visat dolk.

Det svärjes, sjunke den bov i dyn,
sin tunga miste, sin hörsel, syn,
och alla lemmar från bålen dra
och aset släng åt korparna.

Eller och att sättas uti en bur,
kring landet visas i ur och skur,
frivilligt spottas, varhelst han kom,
på gator, torg, panoptikon.

Han en gång drömt att han var i strid
och ville mörda Svarte Per.
Ja, själva Hades kan räddas vid
en mördarsjäl, som denne är.

I Sverge dömd är han (som man vet) ~~gån~~ härlös i evighet.
gån härlös i evighet. sin arma själ,
Och får han nåd för sin arma själ,
på en annan ort så är det väl.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Ja, syskon äro vi bägge av hjärta och själ..."

81, 82.

Ja, syskon äro vi bägge av hjärta och själ...

Ja, syskon äro vi bägge av hjärta och själ,
från morgon till kväll är det trätor och gräl.

Jag sminkar mig aldrig, min kind är så röd.
Hon målar sig röd för att göra sig söt.

Min näsa är romersk, det kan ni förstå,
ja, hon pekar uppåt mot himlen den blå.

Och för mina former, vart hjärta det slår.
Från vaddfabriken sin stoppning hon får.

Min syster i Stockholm, ja, hon är modist,
är gift med en gammal förfallen gardist.

Min broder han målar med konst och med smak,
han målar blott plank och så stryker han tak.

Min moder har många affärer uppgjort,
ja, hon säljer blommor och grönt i en port.

Min fader han har en så präktig tenor,
han råmar som tjuren , som vingögd han glör.

Jag svävar i dansen så lätt, må ni tro,
du dansar precis som en skevbenter ko.

Och kjolar det har jag som dagar i år,
dem som du utlöste från stampen i går.

Jag ärvde tolv tusen av riksdagsmans börl,
och mig är du skyldig för sex halvör örl.

Min far var snickare och snickareson var jag,
min far sota pipan, men spisen sota jag.

Min far han var slaktare och slaktareson var jag,
min far han stack grisen, men pigan stack jag.

Min far fjela pölse och det var ju skam, ,
och därför blev han kallad pölsemadam.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"På sätt och vis jag håller av Katharina..."

8 3.84

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

På sätt och vis jag håller av Katharina,
hon är min tröst båd morgon, middag, kväll.
Med stora träskor går jag ur och i na,
för det hon är beskedlig rar och snäll,
men blir hon vresig så min liv,
hon bits och rivs och tar till kniv.
Fastän när hon får rasat riktigt ut,
hon färdig är kyssas var minut.

Hon är så blank som om hon var polerad,
och fet och rund och stoppad, må ni tro,
hon aldrig är det minsta grand generad,
och där hon kommer blir hon nog med ro.
Hon lagar mat, som smakar bra,
och byter om varenda da',
när jag den ena middan välling får,
så gröt på bordet dagen efter står.

Jag för det mesta kaffe får på sängen,
och allt som oftast bjuder hon på gök,
och är hon riktigt kommen då i svängen,
så får jag sen till frukost sill och lök.
Men är hon vresig så adjö,
då får jag äta bara bröd,
ja, en gång gjorde hon det riktigt bra,
och gick och pöste i en fjorton da'.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

84.

Men sen så gifte jag mig med Katharina,
och nu är vi ett lyckligt äkta par,
hon narrar mig varenda dag till grina,
när som hon kallar mig för lille far.
Och ni kan tro vi ha det bra,
vi dansa polka varje da'.
Ja, det är roligt och va gifter man,
om än man slåss med käringen iblan'.

Stina lilla snärta, hade skänkt sitt hjärta...

Stina, lilla snärta, hade skänkt sitt hjärta
åt en gosse uti byn, hennes eget hjärtegryn.
Men ack, flickor många, ville honom fånga,
ty han var den stiligaste gossen uti byn.
- Guda gåva, är det jag vill lova,
vara ung och glad och ha sin lilla hjärteskatt,
skratta, sjunga, dansa med de unga,
svänga med sin hjärtevän uti en pallekatt.

Rika Oles Hilda var ej bland de milda,
tänkte troligen som så; "Ingen kan väl mig motstå,
Nisse är så vacker, jag får nervattacker,
om jag inte genast honom kan till fästman få.

Länsmans vackra Emma vill själv bestämma,
vem som ändå ginge an att för henne ta till man.
Vet ni vad som hände, Nisse var den ende,
som hon vacker nog och värdig denna lycka fann.

Prästens lilla Anna, även fick besänna,
att den rena kärleken ännu länge lever än.
Hon blev kär i Nisse, denne glade prisse,
som hon tänkte skulle bli, sin egen käre lille vän.

Klockarens Maria var så djärf att fria:
"Nisse, om du vill ha mig, skall jag troget älska dig,
jag har tiotusen, som kanske gör susen,
Nisse får jag bli din egen lilla gumma säg.

Nisse, Stina trogen, bad dem dra åt skogen,
Stina ej det minsta ful, gifter jag mig med till jul.
Sen när fåglar drilla, köper jag en villa,
hissar svenska flaggan där, var söndag, blå och gul.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa,

" Där gingo två flickor åt roselund..."

86.87

Där gingo två flickor åt rosendelund,
att plocka blommorna så röda.
Den ena hon var ju så hjärteligen glad,
den andra hon var sorgsen och bedrövad.

Den rika, hon sade till den fattiga så:
"Si varför sörjer du så svåra,
se, inte har du mistat din fader eller mor,
eller haver du din ära förlorat."

O, nej, jag haver varken mistat fader eller mor,
eller haver jag min ära förlorat,
o, nej, jag sörjer mest för en fager ungersven,
som vi båda hava hållit så kära.

Ungersven han stod inte långt därifrån,
han hörde, vad de flickorna de sade,
O, store Herre Gud, som i himmelen bor,
o, säg mig, vilken av dem jag skall taga.

Tager jag den rika, som rikedom har,
och låter så den fattiga bortfara,
så går hon där och gråter i alla sina dar.
Hon gråter med så sorgesamma tårar.

Ungersven, han smyger sig ur buskarna fram
och tager den fattiga vid handen,
se, nu så är du min, jag vill åter bli din,
Gud, låtom oss få leva tillsammans.

Ungersven och ungersven vad tager du dig till,
som tager den fattiga vid handen,
och inte tager mig, som stora rikedommar har,
och låter så den fattiga bortfara.

Ja, rikedom, det är ju ett lån utav Gud,
men fattigdom det är väl en belöning,
ja, den som är riker kan fattiger bli,
den fattige kan också bli riker.

Jag gick mig ut en afton att spatsera...

Jag gick mig ut en afton att spatsera,
spatserade allt med min lilla vän.
Hon tog emot mig med öppna famnen,
"Ack, lilla vän, men tryck mig in till dig."

En annan afton hände mig ju så här,
att samma flicka stod invid min dörr,
hon grät och bad mig med sorgsna tårar:
"Ack, lilla vännen, släpp mig in till dig."

- "O, nej, o, nej, o, nej, det gör jag icke,
ty du har stängt ditt hjärtas dörr för mig,
och du skall lida, vad jag har lidit,
så får du rätt för ditt bedrägeri.
- Nog är du stolter och har vackra kläder,
men fattig har du både far och mor,
högfärdas inte för vad du äger,
men tänk på vännen, den du narrat har.

Ja, jag skall skaffa mig bläck och penna,
och rekommendera dig ett riktigt brev,
och du skall både få se och känna,
att du har varit falsker emot mig."

Jag ägt en vän i världen, som jag har hållit kär....

Jag ägt en vän i världen, som jag har hållit kär,
så visst som klara himmelen högt över solen är.
Men kära lilla vännen, långt fjärran sig begav,
hon reste till Amerika allt på det blåa hav.

En blomma hon mig räckte till avsked och farväl,
och blomman har jag burit i hjärtat och min själ,
men nu är blomman vissnad och borta är min vän,
kan hända hon är döder hos Gud i himmelen.

Men om hon ännu lever så visst, som jag det tror,
så tänker hon på vännen som uti Sverige bor.
För jag är dock densamma för dig, som förr jag var,
och Gud skall dig belöna om du mig svikit har.

Jag hundra kronor sparat allt under åren två,
dem skall till bröllopgåva du mer än gärna få.
Jag väntat dig till hösten, jag väntat dig i vår,
jag skulle kunna vänta på dig i hundra år.

Si, här i världen har jag ej länge varit...

Si, här i världen har jag ej länge varit,
men under tiden mycket fått erfarit.
O, du min vän, som bort ifrån mig gått,
nu är jag ensam, ensam med min lott.

Om morgonen, när fyra små uppvakna,
vem är det då som aldrig först de sakna,
de ropa då: "Ack, kära moder kom."
-"O, arma barn er mor är långt härifrån."

Det kärleksband, som jag en gång har knutet,
skall aldrig, aldrig bliva brutet,
det kärleksband, som jag nu knutit har,
är blott en Gud, som det upplösa kan.

Ja, många, många äro också knutna,
men många, många, många äro brutna.
Ja, mina ögon röda bli av gråt,
när vännen och jag vi skola skiljas åt.

Ack, hör ni alla bröder, systrar alla,
vad det är svårt att se sin vän så falla,
vad det är svårt när maken den går bort,
och, kära vänner skola skiljas åt.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"I åren i adertonhundra, ja, det var nittiotre..."

91.92

I åren i adertonhundra, ja, det var nittiotre,
till landets tjänst i Stockholm, jag drog som i fån se,
Jag tog farväl med hemmet och sade till min vän;
"Kanske du har en annan förr än vi ses igen."

Men jungfrun grät och sade: "nej, det skall aldrig ske,
hur långt du än vill resa, min allra käraste,
de orden kom från hjärtat från hennes unga bröst,
men stanna du helst hemma och skänk mitt hjärta tröst."

Jag reste, och så kom jag till Sveriges huvudstad,
jag glömde snart Alfilda och levde nöjd och glad.
Tre månader förgingo så skrev jag henne till,
i brevet stod de orden, som jag omtala vill.

I dag Alfilda skriver jag för sista gång till dig,
du får mig evigt glömma på denna jordens tid,
för jag en vän har valt mig för tiden blev så lång,
därför farväl Alfilda, farväl för sista gång.

Alfilda fick snart brevet, hon grät och skrev alltså:
"Min vän, är det din mening, ack, hur skall det mig gå,
för jag har nu här hemma en liten son så rar,
och därför jag dig beder oss huld och trogen var."

Men Alfred läste brevet för alla på kasern,
korpraler artillerister, som är av landets värn,
de spe och skratt blott gjorda själv var jag full av hån,
Jag gjorde spe av brevet om Alfilda och dess son.

Men då inföll en kamrat, som vid min sida stod;
"Det brevet har den sorgsna visst skrivit med sitt blod,
och du gör synd mot henne, som trogen är mot dig."
Då kom en tår i ögat på honom och på mig.

Jag satte mig och skrev så densamma dag ett svar:
"Du får mig evigt glömma fast du mig hulder var,
mitt hårda hjärta bankar, när jag skriver dessa ord,
du får mig evigt glömma på denna världens jord."

Den andra dagens morgon förrän reveljen ljöd,
så kom der bref från hemmet: "Alfhilda hon är död,
och du bär största synden, att hon gått ur livet hän,
hur gruvligt du har syndat mot Gud och mot din vän."

Att brevet talte sanning det trodde knappast jag,
jag sökte dock Alfhilda, ja, innan det blev dag.
Jag gick igenom skogen och vid ett klippigt land,
där flöt ett lik, Gud hjälp mig, jag drog det upp på strand.

Nu vilar hon i graven med barnet på sin arm,
det vilar blott i döden invid sin moders barm,
men jag har genom livet min jämmerfulla gång,
och härmed vill jag sluta min sorgeliga sång.

Det sägs när hon fick läsa det brev så fullt av hån,
så tog hon upp ur vaggan sin lille käre son,
smög skogsväg ned åt insjön och där försvann helt platt,
igår den tolvte juni en vacker sommarnatt.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Folkvisa.

"När natten kommer och bjuder vila..."

93-96

När natten kommer och bjuder vila,
då sköna Anna åt lunden ilar,
att möta Alfred i dalens lund,
hon lovat komma i kvällens stund.

Hon var så glad och hon sprang så lätt,
sin barm hon full med små blommor sätter,
vid hagra bröstet hon binder fast,
med röda bandet en blomsterkvast.

I höga sken hörs gökens toner,
och lärkan sjunger i lindens kronor,
och vinden spelar på varje blad,
för sköna Anna, som vandrar glad.

I dal'n de unga har stämt sitt möte,
där vilar hon sig i skogens sköte,
där går hon längtande dalen om,
men ingen Alfred till henne kom,

Hon går i oro och längtanskvalen,
då hördes ljuda ett skott i dalen,
samt hördes rysligt ett jämmerrop,
som trängde fram genom trädens hop.

Hon går att möta sin vän på vägen,
men stannar genast bestört förlägen,
liksom en bild hon förstenad stod,
ty Alfred låg i en sjö av blod.

Hon frågade, men hans röst var bruten:
"Ack, käre Alfred, säg är du skjuten."
Hon dignar neder till blodröd famn,
men Alfred viskar blott hennes namn.

Han vänligt räckte åt henne handen
och sade: "Nu snart så lösas banden,
farväl min Anna nu skiljs vi åt."
Hon brister ut i en häftig gråt.

Nu öppnas, såret ej mera blöder,
vid Annas bröst ligger Alfred döder,
han ligger kallnad vid hennes barm,
och om dess liv han har lagt sin arm.

Vid Alfreds lik vakar Anna trogen,
men mördaren ilar fram genom skogen,
och ropar själv av förskräckelse:
"Jag haver mördat, o, ve, o, ve."

Det svåra kan han nu aldrig glömma,
han går att Alfred för människor gömma,
och vandrar uppå den väg han flytt,
men laddar först sin pistol på nytt.

Pistolen han emot bröstet vänder,
men Anna fattade nu hans händer,
och ropte själv fast med sorgset mod,
hon sade: "Blod har ju flutet nog."

Arvide skottet sig själv avloccat,

Av våda skottet sig själv avlossar,
och blodet börjar ur såret forsa,
och Bernhard endast en suck nu hör,
vid Alfreds sida skön Anna dör.

Det sista skottet hörs någon akta,
där kommer människor från alla trakter,
båd' små och stora från närmsta byn,
förskräckta, häpna för denna syn.

Många flicka domnar och mister modet,
då månen klar speglar sig i blodet.
Då hördes inte en mensklig röst,
men vemodsklagan från varje bröst.

Hur sent det blev uti dystra kvällen,
blev Bernhard gripen och förd i cellen,
och smidd i bojor i detta val,
där härskar mörker förutan tal.

Han bittert gråter, båd' dar och nätter,
och bleka kinder med tårar väter,
sen går han längtande dagen om,
tills dess omsider hans dödsdom kom.

En dag fångvaktaren han berättar:
"I morgon, Bernhard man dig avrättar,
bered dig själv och bekänn ditt mord,
förrän du göms i den kalla jord."

Ja, Bernhard svetar och stilla gråter:
"Nu vill jag dö och se Anna åter,
ty hos däruppe i England,

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

96

Ja, Bernhard svarar och stilla gråter:
"Nu vill jag dö och se Anna åter,
ty hon däruppe i änglaland,
skall ge förlåtelse med sin hand."

Och nästa morgon man Bernhard leder
till avrättsplatsen, han faller neder.
En blomsterkvast han i handen höll,
och bilan höjdes, hans huvud föll.

Vid Strandsberg där ligger ett skepp, som skall lastas...

Vid Strandsberg där ligger ett skepp, som skall lastas,
det skall lastas med brännevin och öl,
ja, det skall lastas, låt så vara, det skall lastas,
för min ära, det skall lastas med brännevin och öl.

Vid Strandsberg där ligger ett skepp, som skall segla,
det skall segla medan vinden, den är god,
ja, det skall segla, låt så vara, det skall segla,
för min ära, det skall segla medan vinden, den är god.

Min grav, den är allaredan gravad,
den är gravad bland böljorna de blå,
ja, den är gravad, låt så vara, den är gravad,
för min ära, den är gravad bland böljorna de blå.

Min gravsten, den är allaredan huggen,
den är huggen bland klippor, berg och skär,
ja, den är huggen, låt så vara, den är huggen,
för min ära, den är huggen bland klippor, berg och skär.

Mitt gravminne, det är allaredan skrivit,
det är skrivit av förgyllande latin,
ja, det är skrivit, låt så vara, det är skrivit,
för min ära, det är skrivit av förgyllande latin.

Min flicka går hemma och gråter,
ja hon gråter för jag skall resa bort
ja, hon gråter, låt så vara, ja, hon gråter,
för min ära, ja, hon gråter för jag skall resa bort.

Med sorgeton jag sjunger och tårar rinna ned...

Med sorgeton jag sjunger och tårar rinna ned,
på mina bleka kinder och glad jag blir ej mer.
Den vännen, som jag hade, mig övergivit har.
Hon har utvalt en annan, jag god nog icke var.

Nu bägge mina ögon en tårekälla är,
och bittert jag begråter, den vän, som var så kär,
De ömma kärleksbanden hon sönderslitit har,
all glädje är försvunnen, blott sorgen den är kvar.

Jag gråter hela dagen, om natten ävenså,
och lugn uti mitt hjärta jag aldrig mer kan få.
Jag tänker blott på henne, som varit mig så kär,
ej kan jag henne glömma, den tid jag lever här.

Tung blir mig levnadsvägen, som jag nu vandra får.
Jag mina fjät får vattna med sorgens bittra tår.
Och många tysta suckar gå från mitt klämda bröst,
mitt arma sorgsna hjärta får ej mer någon tröst.

Fast hon min kärlek svikit och haver mig bortglömt,
så är likväl mitt hjärta mot henne lika ömt.
Jag kan ej henne hata, jag endast älska kan,
min kärlek är ej flyktig, den trogen är och sann.

Men, ack, när döden kommer och släcker livet ut,
då tystnar all min klagan, då tar all sorg ett slut.
Jag önskar snart få fara från denna sorgedal.
Och i den lugna graven jag gömmer mina kval.

"Nu julen den nalkas och jag skulle köpa..." /Avskrift av tidning/

Nu julen den nalkas och jag skulle köpa
båd skor och galoscher, men vart skall jag löpa.
Var kan jag få köpa både billigt och bra,
ty skodon i massa jag nu skulle ha.

Först lillan, som föddes i juli jag ville
de första förära, sen kommer den lille
Bror Adolf, som nyss fyllat tre år, även han
behöver sig skor, som är starka minsann.

Och så snälle Per, som i år börjat skola
och sen kommer Anders och Lotta och Ola,
de alla behöva galoscher och skor,
ej heller förglömma jag bör far och mor.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

De senare vill jag och mornskor förära,
och så gamla farfar och mormor, de kära
jag filtskor vill skänka så varma och bra,
de äro så goda för alla att ha.

Jag vill ut till Sjöholm på Söder mig vända,
ty där finnas skodon förutan all ända,
båd billiga, starka och vackra och bra,
just sådana alla så gärna vill ha.

Nu lyssnen god vänner jag eder förtäljer
adressen på mannen som detta försäljer,
jo, Sjöholm på Söder. I minnets det ju
på Södra förstadsgatan trettiosju.

Klipp ur dessa rader och tag dem till vara,
det är ej förenat med ringaste fara,
men är ju fastmera av nytta så stor,
när man sig behöver ett par nya skor.

En fest de ställde till med prakt och glans...

En fest de ställde till med prakt och glans,
för deras själ ej större njutning fanns,
och för att tystna andens ljuva röst,
åt flickan gavs en baldräkt skön, till tröst.

I dansens virvel gick bekymren bort,
men på sin dödsbädd låg hon innan kort.
Den arma flickans tård av feberns glöd,
men intet nu kan lindra hjärtats nöd.

Hon ligger där nu tård av feberns kval,
och säger: "Mamma mins du ej vår bal,
min baldräkt tag nu fram jag beder dig,
så vill jag säga vad den kostat mig."

Med fasans blick hon ser på klädnaden,
och säger: "Mamma, mamma se på den,
hör vad jag säger, hör det mycket väl,
den klädnaden har kostat mig min själ."

När hon det sagt, hon sjunker ned så matt,
och livets fackla släcks i dödens natt.
Föräldrarna vid bädden sorgsna stå,
och se när deras barn förlorat går.

Ack, hör ni nu som lyssna till min sång,
säg har ni ställt till himmelen er gång,
att edra barn i föra kan, till den,
som ömt oss älskar Jesus, barnens vän.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"I låga ryttartorpet, vid höga Hunneberg..."

101-104

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

I låga ryttartorpet, vid höga Hunneberg,
där satt en ensam kvinna lik snön var hennes färg,
och tårar föll på linet på vilket tunnt hon spann,
när långsamt uti spisen den torra veden brann.

Med förklädssnibben trasig hon emot ögat tog,
visst är det ~~10~~ år sen min Ola från mig drog.
Uti den polska fejden men (je) ett enda ord,
jag hört av honom sedan, visst ligger han i jord.

Visst är han från mig tagen med kulor eller järn,
och borta är min glädje, min stolthet och mitt värn.
~~och borta är min glädje,~~
och gossen som vi hade när han för hemifrån,
den haver Herren tagit och jag väl gråta må.

Att sitta övergiven år ut och in som jag,
det är ett långsamt prövas av ödets hårda slag.
Jag sedan är förgråten och bruten är min kraft,
och liten är den glädje, som jag av livet haft.

Ett år vi levat samman, blott ett när kriget kom,
och uti ewig ängslan min glädje byttes om,
var natt i mina drömmar han blodig för mig stod,
och sedan dog den lille, då svek mig allt mitt mod.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Dock höll jag modet uppe i flera vintmar än.
Jag tänkte att jag skulle få återse min vän.
Det talades om segrar, som unge kungen vann,
att freden skulle komma så tänkte jag ibland.

Men freden kom dock aldrig, ej hälsning eller bud,
kanhända att han lever och har mig glömt o, Gud.
Den tanken var mig bitter och utsägelig,
om bergen ville rasa och falla över mig.

Så kvad den arma Elin en bister vinterkväll,
och såg sig om bedrövad uti sitt lugna tjäll.
Då hördes steg därute, hon knappt sig resa hann,
förrän i stugan träder en ståtlig riddersman.

"God afton", så han sade, "god afton och Guds fred,
jag kommer ifrån kriget och från den rätta led,
och tröttnat har min ridkamp, I lånar mig väl hus,
och låter mig få sova hos er till dagens ljus."

Förvånad hörde Elin den granne Herrens ord,
"jag är en fattig kvinna och ensam på vår jord.
Har ingenting att bjuda en så förnämer gäst,"
"Behöver inte heller, blott af foder åt min häst.

"Jag foder har tillräckligt sen vargen rev min ko,
en sådan ståtlig herre, jag ej om ondt kan tro,
och vågar därför bjuda ers nåd, att sitta ner,
men jag går ut en vändning och efter hästen ser."

-"Bliv kvar, min goda kvinna, det har jag redan gjort,
ty utan lov en krigsman tar för sig på ver ort."

"Ni kommer då från kriget"bröt Elin häftigt ut.

-"Det gör jag raka vägen, nu är det ändligt slut."

"Om annat låt oss tala jag är på kriget mätt,
här har ni ganska trevligt, här är så fint och nätt,
och själv i bästa åren det synes att ni är,
hur kommer sig att ensam ni så vill sitta här."

-"Det är vår Herres vilja hans lag men icke min,
ty hårt jag blivit prövad, men säkert är mitt sinn.
Min man har gått i kriget och säkert är han död,
jag har ej hört det minsta av honom i min nöd."

-"Man bör ej tro det värsta", var riddersmannens svar,
"ty har han även fallit så finns det männer kvar,
en kvinna som en krigsman bör taga sig för ed,
bör för det första gifta sig och göra klart besked."

"För Guds skull, käre herre, nej tala inte s

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"För Guds skull, käre herre, nej, tala inte så,
med Ola vill jag troget igenom livet gå,"
"Men om sin egen trohet mot eder Ola bröt."
-"Då vill jag dö, min herre," och rösten Elin tröt.

"Gråt ej," såd riddersmannen, med en förändrad ton,
"vad tjänster han förrättat vid Liljehöks skvadron?"
"Som ryttare benämndes och kallades han Lod."
-"Den karlen vill jag minnas, det var en karl med mod."

"På mina knän jag beder, välsignade ers nåd,
vet ni om honom mera." -"Ack ja, ett tappert dåd,
som uti Sveriges hävder kanhända får sitt rum,
han räddade sin konung i träffningen vid Stum.

Förvissad jag mig känner och vet att det är så."
En blick sågs därvid lysa i Elins ögon blå.
"Ja, har han räddat kungen, då höves mig ej gråt,
han har mig varit trogen, min Ola mig förlåt.

-"Det gör han av allt hjärta", skrek riddersmannen båld,
och slöt den ädla kvinnan intill sitt bröst av stål,
"Du är en ärlig kvinna och åt mig allt för god,
fast av din Ola blivit ryttmästare Silverlod."

Uti vår lilla stuga där vi en gång skall bo...

Uti vår lilla stuga där vi en gång skall bo,
skall sångens toner ljuda till tröst och hjärtats ro.

./.. Ja, där ja, där skall sångens toner ljuda./.

Guds frukten där skall råda och härlighet och frid,
i ordet vi dem skåda, Guds vilja på vår stig.

./.. ja, där ja,.....

Och även om bekymmer vår stuga råka vill,
vi jaga dem på flykten, allt hör ej stugan till.

./.. Ja, där ja,.....

Av sångens ädla toner förenas hjärtan så
att upp til högre toner ej några missljud nå,

./.. Ja, där ja, där ja, där ja, där uti vår lilla stuga./.

Farväl min älskade, timman skrider...

Farväl min älskade, timman skrider,
mot avskedsstunden alltmer det lider.
När solen sjunkit i väster ner,
då är din älskling hos dig ej mer.

Men liksom solen i rosendagar,
med vemodslöja sitt avsked tager.
Han vet han kommer så visst igen,
så skiljes vännen ifrån sin vän.

Med soligt löje, fast hjärtat gråter,
vi skiljas nu men vi träffas åter,
vad Gud förenat ej söndras kan,
och skiljer intet ifrån varann.

Var afton daggen i gräset blänker,
som avskedstårar, när sol sig sänker,
och skymning faller kring sjö och land,
då lossnar alla naturens band.

Då stämmer Näcken sin harpas strängar,
och älvor dansa på blomsterängar,
och allt befrias som bundet låg,
i mänskobröst, som i skog och våg.

Då flyger själen på drömmens vingar
till fjärran vännen ett bud han bringar,
i nattens tystnad du höra kan,
oss skiljer intet ifrån varann.

Visa.

"På Stockholms redd vid skeppsbron, och lätt förtöjd vid land..."

107-112

På Stöckholms redd vid skeppsbron, och lätt förtöjd vid land,
låg briggen Gustaf Vasa med landgång lagd på strand.
Kaptenen bortströk svetten från väderbiten kind.
Sin last han redan stuvat och väntade på vind.

Mot husens blanka fönster brann solens eld så klart,
i strömmen välvde isen med strid och häftig fart.
Där gingo reddarbåtar med granna damer i
och en och annan fiskmås flög glänsande förbi.

Det livligt var från stranden, på många Herrans år,
seglatsen icke öppnats så tidigt någon vår.
Och fartyg efter fartyg gled lätt och lustigt ut,
att komma hem tillbaka förrn sommarn tagit slut.

Men från sin gamla moder den unge Anton gick.
Och mången hjärtlig önskan han med på resan fick.
Hans far, en gammal båtsman, låg nu i graven död,
och nittonåra gossen var gummans enda stöd.

Han från den gamla farit så mången gång sin kos,
i fyra år han redan haft hyra som matros.
Och många klara tårar den stackars Anton sett,
med sina egna blandas, när ut han sig begett.

Men Anton alltid kommit helbrädda hem ändå,
och allt märkvärdit småplock, som han sig kunnat få,
på skåpet sedan ställdes och lyste där så grannt,
men bambuskrinet gömde hans första silverslant.

Och kammarns hela långvägg var sirad runtomkring
med snäckor och koraller och andra rara ting.
Bakom lilla spegeln sågs en förgiftad pil,
och närmast vid taket hängde en trasig krokodil.

Allena satt nu gumman, fundersam vid sitt garn,
och spejade i fönstret hur hennes ända barn,
längs nedåt trånga gränden till briggen sig begav,
Gud låte icke skeppet för stormen gå i kvav.

Till västanvinden vänt sig och börjat friska opp,
och vimpeln blåste glättigt på mastens smäckra topp.
Allt var nu i sin ordning med papper och med frakt,
"I eftermiddag gå vi," kaptenen hade sagt.

Besättningen var mönstrad och alle man på däck,
buteljen till traktering kaptenen lät bli läck.
Hans unga dotter kommit ombord på briggen nyss,
att pappa ge som vanligt sin sista avskedskyss.

Mamsell Sofie var vacker, ja, Anton hållit vad;
att hennes like fanns ej i hela Stockholmsstad.
men allra vackrast var hon där nu hon gick så fin,
och bjöd ur lilla handen per man en bombert vin.

Så brun som hasselnöten när den till mognad går,
så glänste i små lockar kring pannan hennes hår,
och som två klara stjärnor på himmelen den blå,
så lyste hennes ögon och lika mild också.

Som sagt, hon gick kring däckat och log så ljuvt och gott,
men Antons huvud välvde en ända tanke blott,
till dess hans arma hjärta vart både kallt och hejt,
nej, sådan nått Guds ängel han hade aldrig sett.

Helt blyg han stod vid spelet med hatten i sin hand,
till sinnet var han fångslad i blomsterrika band.
Mot honom flickan trädde hans kind blev då så röd,
ja, rödare än vinet, som ängeln honom bjöd.

Allt högre sjöng nu vinden i tackel och i tåg,
till maningen åt briggen där svajande han låg.
Ur faderliga famnen sprang flickan med ett hopp
i land med avskedskyssen, och ankaret gick opp.

De vita segelns dukar sig fyllde innan kort,
och svängde rår och gafflar till fjärran länder bort,
Sofi på stranden ensam stod kvar och det var visst,
att hon försvann ur sikte för Antoni allra sist.

"Må Gud nu vara nådig och även denna gång,
ge pappa lycklig resa men icke allt för lång,"
bad flickan i sitt hjärta och hem hon vände om,
att räkna alla dagar tills pappa återkom.

Då fick hon ju som vanligt och efter sitt behag,
så många vackra saker av allehanda slag.
Och nu sen nattens slöja sig brett kring stöd och land.
Hon drömde blott om schalar och klädningstyg och band.

Med Antons drömmar var det helt annorlunda fatt,
där vemodsfull i hågen på briggens däck han satt,
och såg långt utåt havet hur vågens lösa skum
sig hävde jämt och välvde kring ständigt öde rum.

För varje sol som sänkte sitt klot i djupet ner
blev sinnet mera tankfullt och snart han var ej mer
densamme glade toker, som jämt vid lustigt mod
gick främst i alla upptåg, när resan dem bestod.

Ja, linjen var passerad förutan maskopi,
Neptun med sin hovstat fick kvar i djupet bli.
Mamsells Sofias ögon för Antont trollar bort
kostym och tvål och rakkniv och allt av samma sort.

"Hur är det fatt din byting? Du jämt ju tacklar av.
Vad är det för en kultje, som för ditt möd i kvav?"
Men på kaptenens frågor, hur än han slog omkring,
försäkrade dock Anton att det var ingenting.

Till Rio ankom briggen och nyss i land man lagt,
då Anton uti kvällen när som han stod på vakt,
beslöt att gott icke tillbaka sig bege.
Mamsell Sofia han tordes ej mera återse.

Så gick han till kaptenen, men tveksam i sitt hopp,
"Kapten, jag ber ödmjukast, ack tag ej illa opp,
om nu det vore möjligt att bli från hyran fri,
ja, det är visst mitt allvar och inte raljeri."

"Ett skepp från Gävle just nu på reddan här
till Kanton destinerat och där en landsman är,
som ville hem tillbaka och ingen hyra ha,
om vi nu finge byta det passade så bra."

"Att se sig kring i världen är nyttigt ändå,
men det jag vet att aldrig jag så'n kapten kan få."
En tår sig smög i ögat.—"Nå, gör vad helst du vill,
ja, res min käre Anton, du har mitt lov därtill."

Att pröva nya öden med sorgen i sin själ,
tog Anton strax därefter från sin kapten farväl,
och sen när Gustaf Vasa till Sverige kom igen,
fick Antons gamla moder blott penningbrev med den.

Men längre ut i världen han själv sig nu begav,
gick han emot sin lycka, gick han emot sin grav.
Det visste den allena, som välver i sin hand,
såväl en mänskolevnad som varje minsta grand.

Kring Stockholm framflöt hösten och några år gått om,
när åter från en resa tillbaks kaptenen kom,
i sällskap med sin dotter på Skeppsbron nu han gick,
uppå Katrins kyrktorn föll solens sista blick.

Då trädde ur sin julle en sjöman rask på strand,
och kom så fryntligt mot dem med hatten i sin hand.
"Jag är väl ej igenkänd."—"Vad Anton är det du,
nå, käreste min gosse, hur är det med dig nu."

"Du är väl redan styrman, det kan jag nog förstå."

—"Ja," sade Anton glättigt, men rodnade ändå.

—"Det har jag också varit och nu är jag kapten och kommer sist från Boston med briggen min Siren."

"Kapten, å fan, ursäkta. Nå lycka till herr bror.
Det var minsann att styra sin kurs för eget ror.
Bjud du din arm åt tösen, du får med förlig vind,
kors, sådan tokig sjäper, som blir så röd om kind."

Och nästa dag gav Anton ett dundrande kalas,
därtill kaptenenes ära man tömde mångt glas,
men knappt var våren inne och segelleden fri,
än Anton gick till ankars i brudsäng med Sofi.

Visarica.

"Sin lätta mantel breder aftonstunden..."

113.114

Sin lätta mantel breder aftonstunden,
så milt och vänligt över sjö och strand,
och fågelskran tystnat har i lunden
och Mälarn skimrar på den blåa strand.

./.I nattens lugna sköt naturen vilar,
men inom detta bröst en stormvind ilar./.

Ack, friden ägde jag i forna dagar,
och himlen såg jag leende och blå,
att mänskossjälens har ett språk, som talar,
så glädjerikt jag kunde ej förstå.

./.Jag lycklig var när morgonen mig väckte,
och kvällens sol på vågorna sig släckte./.

Jag lycklig var när oskuldsfullt jag drömde,
när klädd jag stod, som Gustaf Adolfs brud,
och hoppets vållust i min själ sig tömde,
och smyckade mitt liv i blomsterskrud.

./.Men tro ej hoppet, det skall sorgen föda,
det är en orm som tjuvar för att döda./.

Men allt förgäves var den ljuva flamma,
som tände sig med en berusad hand,
allt är förbi min värld är ej densamma.
Ej havets boja fängslat har min hand.

./.O, Gustaf Adolf lär dig att försaka
och tänk med köld på de la Gardies maka./.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

114

Var kall, var kall och låt mig ensam lida,
och ensam gå till mina fäders grav.
En huldrik genius har jag vid min sida,
som stödja skall min trötta vandringsstav,
./En ängel tröstande mitt sorgsna sinne,
ja, ängeln, det är Gustaf Adolfs minne./

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"I Stralsborg där bodde en adelsman så rik..."

115-117

I Stralsborg där bodde en adelsman så rik,
på guld och uppå penningar fanns honom ingen lik.
Han ägde blott en dotter, hon var däjelig och grann,
hon önskar av allt hjärta en sjöman till sin man.

En sjöman har hon älskat, en sjöman vill hon ha,
en sjöman vill hon älska till dess hon läggs i grav.
Så litet som hon spisade, så litet som hon drack,
hennes hjärta var sårat, hennes sinne var svagt.

En resa till Ostindien, dit sjöman skulle gå,
men vad den stackars hon mände sörja då,
hon bjuder honom lycka och mången gång farväl.
Hon sörjde så svårligen alltför sin lilla vän.

Sjömannens bestämmelseort den träffade in,
då skriver han genast till kärasten sin.
Och uti första raden i brevet mände stå;
"håll upp, min vän, att sörja, jag kommer nog ändå."

Och uti första rade i brevet stod:
"Håll upp, min vän, att sörja, du adeliga blod,
nu ligga vi förtöjda uti en fredlig hamn,
om några år härefter jag vilar i din famn."

Maria hon fick brevet om morgonen till sig,
visst var det litet glädjande för hennes unga liv,
en liten gutt, som bragt det, han obelönt ej gick.
Han utav skön Maria tre speciedaler fick.

Maria läste brevet med glädje och med tröst,
visst var det litet glädjande för hennes unga bröst.
men brevet det glömde hon och lade på sitt bord,
verpå den grymme fadern kom in och strax det tog.

"O, fader, o, fader, låt mig den sjöman få,
ej större gåva du din dotter giva må.
Om jag ej honom äger, om jag ej honom får,
så gör det mig detsamma vart jag i världen går."

-"Nej, om han endaste sjömannen var,
tro aldrig att du honom till äkta maka tar,
först skall jag honom dräpa och sen dig skänka bort,
en har hos mig förfrågat och har mitt ja allt fått."

Men några år därefter kom där ett skepp i land,
och strax den grymme fadern, han ilar till strand,
Han bjuder den sjöman uti ett ensamt rum med sig,
han hade ej i tanken att han mista skulle sitt liv.

"O, sjöman, o, sjöman, du är ju den,
som har förfört min dotter, du är ju hennes vän,
jag vill ej på dig hämnas, tro mig jag säger sant,
så vida att du lovar att du rymmer ur mitt land."

-"Nog är jag den sjöman, som din dotter älskat har,
men henne att förföra min avsikt aldrig var.
Vad vi tillsammans talade det visste ingen om,
hon är i mina tankar och hon går ej därifrån."

Den rysansvärde fadern, han tänderna hopskar,
sen tar han fram den kniven han under rocken bar.
Den sänkte han i bröstet på sjömannen god,
gick ut och stängde dörren, lät'n simma i sitt blod.

Sen går han därifrån och till sin kära dotter in,
"kom älskade Maria, skall du finna vännen din.
Nu får du hålla bröllop med kärasten din,
nu får du blod i bägaren i stället för vin."

När Maria såg sin fader vara nedbestänkt med blod,
då börjar hon att blekna, ~~men~~ fattar även mod.
Hon såg sin kärast blöda, såg var kniven satt,
hon tog den oförfärad och led'n i sin barm.

"O, fader, o, fader, hör sista bönen min,
lägg mig i sjömans kista, lägg mig vid sjömans sid,
nu sörjer jag ej mera för någon vän åt mig,
nu slutas mina dagar och nu dör jag gladelig."

När som den sköna flickan dessa orden hade sagt,
så tar hon fram den kniven, hon uti barmen lagt,
den sänkte hon i bröstet, sjönk ner vid sjömans sid,
ej fadern det kan hindra, hur fort han skyndar dit.

Till Stralsborgs kyrka de bägge fördes händ,
och klädda uti silke, som kungen skänkte dem,
och uppå deras armar låg skära silket rött,
att ingen kunde säga varav de hade dött.

Men bakom deras kista stod en annan, som var svart,
varpå den grymme fadern genast lades bort,
med kniven uti handen till varning för en var,
som nekar sina barn, att taga den de vill ha.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Ett brev som jag för sista gång..."

118,119

Ett brev som jag för sista gång,
nu skriva vill till dig,
och tacka dig för varje ord,
som du har talt till mig,
hav tack för varje tid och stund,
för varje timma och sekund,
som vi tillsammans varit har,
nu har det tagit slut.

Du själv vår kärlek börjat har,
du själv har slutat den,
att jag oskyldig är därtill,
vet Gud i himmelen.
För jag har din trogna vän,
men vad för lön,
får jag igen,
det får jag skåda nu.

O, Gud som allting vet och ser,
han vet vem skulden bär,
när kärlek leder till förtret,
den ej uppriktig är,
så långt som himlen är från jord,
så långt är du från din ord,
från dina ord, har talt.
som du med mig har talt.

Fast jag min ungdom har förspillt
för en otrogen vän,
så är jag liker blomman sen,
nu är jag glad igen.
Ty kärlek har jag mer igen,
att dela åt en annan vän,
men aldrig mer åt dig.

Ett ömt farväl jag bjuder dig och
och räcker dig min hand,
tro aldrig att det gläder mig
få vila i din famn,
men kom ihåg att hjärtat ditt
skall aldrig bli fritt
från sorger fritt,
för du har svikit mig.

Dalman, han har lovat, att ta mig till fru...

Dalman, han har lovat, att ta mig till fru,
kan jag ej vara lycklig nu,
som får bli Dalmans fru,
ahalia, bliva Dalmans fru.

Ringen har han gett mig och satt på min hand,
ringen till ett vänskapsband,
som knyts i alla land,
ahalia, i alla land.

Dalman har övergett och tatt sig en ann,
Dalman, som var min högsta skatt,
han har sagt mej godnatt,
ahalia, ja sagt mig godnatt.

Aldrig kan man lita på gossarnas ord,
de äro falska i tron, dem ger man katten i våld,
dem ger man katten i våld,
ahahlia sjutton i våld.

2254

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Visa.

"Jag är en glad och livad fyr..."

121,122

Jag är en glad och livad fyr
från Dalarne jag kom.
Jag ville ut i världen
och lite se mig om.
Jag ville ut och fria,
ja, ut och kurtisera,
bland flickor praktisera,
det tyckte jag väl om.

Jag var väl endast sjutton år,
när jag från hemmet for.
Jag ville ut i världen,
ja, ut från far och mor.
Jag tyckte jag var allt för god,
att hemma gå och gräva jord.
Nej, jag vill upp till högan nord,
och bli en man så god.

I Jönköping jag knogat har
på grund av en fabrik.
Där tjäntes ingen knosing
där kan man ej bli rik.
Så tog jag varan på min rygg,
jag vandrade så glad så trygg.
Nej, bättre upp, nej bättre upp,
till Gävle stora stad.

Men uti Gävle stora stad
jag intet arbet fick,
och genom norra Uppland,
som luffare jag gick.
Jag frös, jag svalt, jag gick mig halt.
Jag låg i ladan, det var kallt,
men Upplands bönder tänkte jag:
"Får lön på domedag."

Då skall väl herden komma
och säga till dem så:
"Gav ej den luffarn föda,
ty than fick hungrig gå.
Nu kan ni gå till belsebul
och stekta bli till rubb och stubb,"
men då står himlens stora sal,
till råd åt gladan karl."

Min resa genom Norrland,
den gick ju ganska bra,
för lite öl och brännevin,
jag fick för varje dag.
Nu har jag traskat runt omkring,
kring hela Skandinavien,
nu är jag hos min lilla vän,
i Jönköping igen.

Visa.

"Knappt till gömda minnen Norlunds brott fått gå..."

FOLKMINNESARKIVET
Institution för folkminnesforskning
vid Lunds universitet

123-126

Knappt till gömda minnen Norlunds brott fått gå,
förrän våra sinnen åter skakas må.

Dessa morden,
ack, skall jorden
än bsudlas utav dem,
som för pengar skövla nästans hus och hem.

Se det nya året mötes blott med hån,
uti första spåret följer mord och rån.
Hemskt man kalla
kan att falla
offer för en mänskohand,
sedan dölja brottet med en meslig brand.

Anders för sin maka sjöng en nyårssång,
såga och tillbaka på en levnad lång.
Vandringsstaven
skred mot graven,
men de ledö ingen nöd,
penningar de hade, det blev deras död.

Det är svårt att tänka hur en mänska kan,
låta yxan blänka över åldrig man.
Man och kvinna
för att vinna
penningar, men av sin tid
måste de ju mista lugn och samvetsfrid.

Stöld och mord var målet Alfred tänkte på,
liket uppå bålet ingen finna må.

Ej han peckar
men han lockar
ut, var kassan gömdes där,
anarr ingen falskhet, som den usling bär.

Och de gamlas händer trycker han och går,
men han återvänder och uti hans spår,
blodet stänker,
yxan blänker,
kvinnsas nödrop först man hör,
med en suck den arma faller ner och dör.

Blinda maken kära, uppgav livets lån,
döden var nu nära Anders Andersson.
Knappt minuten
är förfluten
Engström lyfter yxan nog,
och med kluven panna gubben sedan dog.

Lågen hördes sprake uppåspisen än,
liket föll tillbaka alldeles på den.
Nu är vordet
dubbelmordet,
dettre tusen kronor tog,
brände hyddan sedan och till fästmon drog.

Genom täta snåren nu de smögo hem,
men i snön stod spåren, som förrådde dem,
Säffle gästa
de och fästa
men som bäst de lugna går,
länsman Lind förföljer troget deras spår.

Och på telefonen länsman Nordström fick,
veta att personen där i trakten gick.
Gick med henne
länsman tvenne,
rastlöst spårar hit och dit
och med seger kröntes där de bådas flit.

Bröttslingarna höres, neka först till allt,
Engström snart dock röres, hårda sinnet smalt,
tårar svalar
då han talar
säger: "Hon är skuld därtill."
Men Augusta Olsson ändå neka vill.

Stolt och fräckt hon säger: "Ingen skuld jag har,"
och sitt värde väger, högt sitt huvud bar.
Nyårsåret,
sök i håret
tänkte domarn, sagt och gjort
och tre tusen kronor fanns i håret fort.

Ångerns tårar faller Alfred Engström nu,
men i Långholms celler varsnades han ju.
men han glömde
det och drömde
blott om penningar och guld,
kanske bilen faller för hans stora skuld.

Svårt är nog att dömma rättvist sådant brott,
sent man dock skall glömma vad här försiggått..
Sveas söner,
uppsänd böner,
om ett skydd för sådant brott,
hellre vara fattig nöjda med sin lott.

Engströms moder gråter, som ej und'ligt är,
kanske hon ej återser sin son så kär.
Grymma smärta,
modershjärta,
sök att glömma tid som gått,
Gud kanske förlåter sonens hemska brott.

Folkvisa.

"En visa jag uppskriva vill..."

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folkvetsforsk-
ning vid Lunds universitet

127, 128

En visa jag uppskriva vill
om mina ungdomsår.
Här finns så många sorger till
uppå denna världens jord.
Jag fick en sorg från barndomen,
knappt jag var sjutton år,
den följer mig visst till min grav
intill min tränga bår.

Jag hade knappt fyllt mitt adertonde år
förrn jag fick mig en vän utvalt.
Men knappast var det löftet gjort
förrn han till kriget blev kalld.
Han kunde icke vara här,
han måste resa bort,
när jägaren från Nyborg drog
han måste följa med.

Han reste till ett främman land
och var så långan tid.
Men jag fick ofta brev från han
och detta styrkte mig lätt
emedan han var ung och rask.
Jag hoppas på den tid
att han igen skulle komma hem
för att omfamna mig.

Emellan Ry och Flensburgs by,
där blev han sargad hårt,
han föll till marken blek som död,
han måste bäras bort.
Sen blev han lagd å lasarett,
han badar i sitt blod,
sen låg han där i dagar tre,
tills han från världen dog.

En trofast sidokammerat
mottog hans sista ord:
"Nu dör jag här visst som soldat,
men häls min far och mor,
men om du en gång skulle komma hem
till mitt kära fädernesland,
så hälsa då min lilla vän,
som bor på Fyens land.

Bed henne att ej sörja må
för att jag fallt i krig,
vi ses visst aldrig mer på jord
men sist i himmelrik.
Gud give att vi må samlas där
i fridens sälla hamn,
och aldrig mer vi skiljas åt,
jag dör i Jesu namn.
